

School gids Vrije school

1

1 Over deze schoolgids 2

- 1.1 Inleiding 2
- 1.2 Over de school 2

2 Achtergronden van de vrijeschool 3

- 2.1 Het ontstaan van de Vrijeschool 3
- 2.2 De filosofie: het kind helpen zichzelf te worden 3
- 2.3 De visie van de vrijeschool 4

3 Praktijk van de Vrijeschool Michaël 5

- 3.1 Algemeen 5
- 3.2 Periodeonderwijs 5
- 3.3 De schoolgemeenschap 5
- 3.4 Groepsleraar - vakleraren 5
- 3.5 Pedagogie en didactiek in de vrijeschool 5
  - 3.5.1 Mensbeeld 6
  - 3.5.2 De methode 6
  - 3.5.3 Leertraject - bronnendidactiek 6
  - 3.5.4 Werkvormen 7

4 Het onderwijs per klas 8

- 4.1 De kleuterklassen 8
  - 4.1.1 Dagindeling 8
- 4.2 De onderbouwklassen 9
  - 4.2.1 Klas 1 9
  - 4.2.2 Klas 2 9
  - 4.2.3 Klas 3 10
  - 4.2.4 Klas 4 11
  - 4.2.5 Klas 5 11
  - 4.2.6 Klas 6 12
  - 4.2.7 Vaklessen en projectonderwijs 12

5 Zorg voor de leerling 13

- 5.1 Zorgkaartbespreking 13
- 5.2 Het leerlingvolgsysteem 13
  - 5.2.1 Waarnemingen, onderzoeken en toetsen 13

- 5.3 Plaatsing voor de eerste klas na de kleuterklassen 14
  - 5.3.1 Leerrijpheid 14
- 5.4 Kinderbespreking 14
- 5.5 Klassenbespreking 14
- 5.6 GGD 14
- 5.7 Onderwijskundig rapport en getuigschrift 14
- 5.8 Tien- minutengesprekken 15
- 5.9 Oudergesprek 15
- 5.10 Verdere speciale begeleiding 15

6 Het schooljaar rond 15

- 6.1 De jaarfeesten 15

7 Organisatie en structuur van de school 17

- 7.1 Het schoolbestuur 17
- 7.2 Schouleiding 17
- 7.3 Andere staforganen binnen de school 17
  - 7.3.1 De pedagogische werkgroep 17
  - 7.3.2 De didactische werkgroep 17
  - 7.3.3 Het zorgteam 18
  - 7.3.4 De medezeggenschapsraad (MR) 18
- 7.4 Personeel 18
  - 7.4.1 Het lerarenteam 18
  - 7.4.2 Stagiaires 18
  - 7.4.3 Administratie en conciërge 18

8 Regelingen en procedures 19

- 8.1 Aanneame van leerlingen 19
  - 8.1.1 Begrippen 19
  - 8.1.2 Open dag en informatieavonden 19
  - 8.1.3 Aanmelding 19
- 8.2 De aannameprocedure kleuters 19
- 8.3 Aanneameprocedure voor kinderen die niet bij de start van de kleuterschool ingeschreven worden 20
- 8.4 Algemene toelatingscriteria 20
  - 8.4.1 Enkele randvoorwaarden 20
- 8.5 Toelatingsprocedure 'kinderen met een handicap' 21
- 8.6 Procedure bij uitstroom naar andere scholen 21
- 8.7 Schorsing of verwijdering 21
- 8.8 Veiligheidsbeleid
- 8.9 Klachtenregeling 21
- 8.10 Ziekmelding en absentie van leerlingen 22
- 8.11 Luizenbeleid 23
- 8.12 (Voorkomen van) uitval van lesuren 23
- 8.12 Extra vrij vragen 23

9 De ouders 24

- 9.1 Schoolcultuur - thuiscultuur 24
- 9.2 Onderwijskundige rapportage 24
  - 9.2.1 Getuigschriften 24
  - 9.2.2 Eindtoets schoolverlaters 24
- 9.3 Communicatie 24
  - 9.3.1 Oudergesprek thuis en op school 24
  - 9.3.2 Ouderavonden 24
  - 9.3.3 De algemene ouderavonden 24
  - 9.3.4 Gespreksmomenten met ouders over hun kind 24
- 9.4 Diverse groepen 25
- 9.5 Schoolschoonmaak 25
- 9.6 De ouderbijdrage, een vrijwillige bijdrage 25
  - 9.6.1 Vaststelling richtlijnen ouderbijdrage 25
  - 9.6.2 Reiskostenvergoeding 25
- 9.7 Verzekering van bij de school betrokkenen 25
- 9.8 Sponsoring 25

10 Contacten buiten de Vrijeschool Michaël

26

- 10.1 Een internationale beweging 26
- 10.2 Vervolgonderwijs (Bovenbouw) 26
- 10.3 De Tobiaasschool 26
- 10.4 Rondom de Vrije Scholen 26
- 10.4.1 Vereniging van Vrije Scholen 26
- 10.4.2 Hogeschool Helicon 27
- 10.4.3 Begeleidingsdienst voor Vrije Scholen 27
- 10.4.4 Stichting Rudolf Steiner Pedagogie 27
- 10.4.5 Vereniging voor Vrije Opvoedkunst 27
- 10.4.6 Inspectie voor het Basisonderwijs. 28

De schoolgids omvat de informatie die niet jaarlijks verandert, deze zaken worden vermeld in het jaarboekje. De schoolgids omvat veel achtergrondinformatie, beschrijft de praktijk in de vrijeschool Michaël en vermeldt diverse procedures.

1.1 Inleiding

In de schoolgids willen we de ouders van onze leerlingen een duidelijk beeld geven van onze visie, onze onderwijsdoelen en de organisatie van de school.

Wij vinden het een goede ontwikkeling dat ouders zich kunnen oriënteren op de inhoud en de resultaten van onderwijs en daarop hun keuze baseren.

In deze schoolgids geven we dan ook informatie over de achtergronden van onze school, de onderliggende filosofie en de manier waarop de school georganiseerd is. Daarnaast informeren

we u over de richting waarin we het onderwijs verder willen ontwikkelen.

Naast achtergrondinformatie en de manier waarop er wordt lesgegeven biedt deze schoolgids veel praktische informatie, zoals belangrijke data, procedures, adressen en telefoonnummers.

1.2 Over de school

De vrijeschool Michaël is ontstaan halverwege de jaren '70, toen een aantal leraren van een katholieke school steeds meer geïnteresseerd raakte in het vrijeschoolonderwijs. Zij zagen hierin een vernieuwing voor hun manier van lesgeven. Dat leidde er in 1977 toe dat door ouders en leraren werd besloten een officiële vrijeschool op te richten. In 1983 ging deze school een fusie aan met de al langer

bestaande Vrije Kleuterschool Michaël. De nieuwe Vrijeschool Michaël maakte wisselende perioden door. Toen begin jaren '90 het voortbestaan van het Vrije School onderwijs in Bussum in gevaar dreigde te komen, namen de toenmalige ouders het initiatief om het Vrijeschoolonderwijs in het Gooi opnieuw vorm te geven. Aangezien een aanzienlijk deel van de leerlingen uit omliggende gemeenten afkomstig is, besloot men te streven naar een echte streekschool voor het Gooi. De vrijeschool Michaël heeft inmiddels een duidelijke streekfunctie.

De vrijeschool Michaël telt 3 kleuterklassen en de onderbouwklassen 1 tot en met 6. Voor sommige klassen bestaat een wachtlijst. De laatste jaren mogen we ons verheugen in een gestage groei van het aantal leerlingen.

Daaruit concluderen we dat de manier waarop er in de vrijeschool Michaël gewerkt wordt, aansluit bij de vraag van veel ouders:

- Een kindgerichte visie, waarbij de persoonlijkheidsontwikkeling van ieder kind een belangrijke plaats inneemt.
- Het streven naar een type onderwijs dat vanuit de specifieke vrijeschoolopvattingen ook aansluit bij de moderne onderwijsopvattingen.
- Een opleiding die het kinderen mogelijk maakt na de basisschool naar elk onderwijstype door te stromen.
- Extra zorg voor leerlingen die niet vanzelfsprekend in het leerproces mee kunnen komen.
- Het streven een sfeer te scheppen waarin kunstzinnigheid en de kinderlijke belevingswereld een belangrijke plaats innemen.

In het gebouw van de school bevindt zich ook Peuterhof Windekind, waar kinderen vanaf 21/2 jaar terecht kunnen. Windekind is onderdeel van de Stichting Kinderopvang Bussum Naarden Muiden Muiderberg, maar onderhoudt nauwe banden met vrijeschool Michaël.

Kinderen die na de 6e klas het vrijeschoolonderwijs willen voortzetten, kunnen terecht bij de bovenbouw van de Geert Grooteschool in Amsterdam of bij de Stichtse Bovenbouw in Zeist (klas 7-12; leeftijd ca. 12-18 jaar). Voor ouders die kiezen voor regulier voortgezet onderwijs zijn er in de regio voldoende keuzemogelijkheden.

2.1 Het ontstaan van de vrijeschool

De wortels van het Vrijeschoolonderwijs liggen in het begin van de vorige eeuw. Destijds leefde er in Stuttgart een industrieel, Emil Molt genaamd (eigenaar van de Waldorf-sigarettenfabriek), die sterk betrokken was bij de sociale problemen van zijn tijd. Hij vond dat er een

school moest komen voor de kinderen van zijn arbeiders. Die school zou zich moeten richten op de ontwikkeling van kinderen tot onafhankelijk denkende, harmonische mensen. Hiertoe richtte Molt zich tot Rudolf Steiner (1861 - 1925), de grondlegger van de antroposofie.

De antroposofie is een geesteswetenschap die een antwoord tracht te vinden op de steeds voortschrijdende materialisering van de cultuur. Daaruit is de opvatting ontwikkeld dat een mens niet alleen burger is van de zichtbare aardse wereld, maar ook wortels heeft in de geestelijke wereld. In het geestelijke 'thuis' van de mens gelden andere maatstaven

dan in de alledaagse maatschappij. In de geestelijke wereld is zelfontwikkeling belangrijker dan carrière maken, schoonheid wezenlijker dan uiterlijk vertoon. De antroposofie geeft wegen aan om een evenwicht te vinden tussen deze twee werelden. De antroposofie vraagt om een vrije ruimte waarin de mens zich kan ontwikkelen. Dit 'vrije geestesleven' is het domein waarin ook de vrijeschool zijn basis zoekt.

Molt vroeg aan Steiner om op basis van deze gezichtspunten een school in te richten. Aan de hand van het mensbeeld zoals hij dat had vormgegeven in de antroposofie ontwikkelde Steiner een nieuwe pedagogiek, gericht op de natuurlijke ontplooiing van kinderen. In 1919 werd in Stuttgart de 'Freie Waldorfschule' geopend, de eerste vrijeschool.

De eerste Nederlandse Vrijeschool werd in 1923 in Den Haag opgericht. Tot de jaren '60 bleef het bij een handjevol scholen, maar daarna vond er een grote bloei plaats. Op dit moment zijn er in de hele wereld zo'n 600 Vrije Scholen, waarvan ca. 100 in Nederland.

2.2 De filosofie: het kind helpen zichzelf te worden

Vrijescholen hebben een duidelijk omliggende opvatting over leerplan en pedagogie. Zij nemen een onafhankelijke positie in ten opzichte van de opvattingen en de doelstellingen van de overheid. De term 'vrij' duidt op de plaats die de Vrijeschool wil innemen in het 'vrije geestesleven'. 'Vrij' heeft niets te maken met de zogeheten 'vrije', anti-autoritaire opvoeding.

Uitgangspunt van de vrijeschoolpedagogiek is het antroposofisch mensbeeld. In de totale ontwikkelingsweg van het kind zijn drie belangrijke fasen te onderscheiden:

- In de eerste zeven levensjaren is de lichamelijke ontwikkeling het belangrijkste. De fysieke ontwikkeling vraagt om een harmonische omgeving waarin het kind vanuit lichamelijke activiteit spelend de wereld verkent. Zo oefent het zich en leert het zich in de ruimte te oriënteren. Belangrijke aspecten

daarbij zijn: vaste ritmen in het dagverloop, een vertrouwde omgeving die tot activiteit uitnodigt en een sfeer waarin nabootsing mogelijk is.

- In de tweede zeven jaar gaat het vooral om de ontwikkeling van het gevoelsleven. Dat vraagt om kunstzinnig onderwijs. Dit is iets heel anders dan lessen in creatieve vorming. Kunstzinnig onderwijs is het op een kunstzinnige wijze aanreiken, opnemen en verwerken van de lesstof. De stof is daarbij geen doel op zich, maar een opvoedingsmiddel. Opvoeden is dan ook geen 'kunde' maar een kunst. De leraar is een kunstenaar die elke keer weer op een nieuwe, boeiende wijze vorm geeft aan de lesstof, zodat de kinderen geïnspireerd worden tot leren.

Het vrijeschoolonderwijs is méér dan leren: vanuit de pedagogische doelstelling wil de school de kinderen vormen tot mensen die eerbied hebben voor hun medemens, die zichzelf kennen en die breed ontwikkeld zijn. Het onderwijs streeft de harmonische ontwikkeling van alle aspecten van een kind na: verstandelijk, lichamenlijk, sociaal, emotioneel en creatief.

- Na het veertiende jaar ligt het accent op de ontwikkeling van het denken. Daarvoor is op de basisschool de grondslag gelegd. Nu gaat het om de ontwikkeling van heldere logica en een eigen moreel oordeel. Op dit uitgangspunt is het leerplan van de vrijeschool gebaseerd. Het is een organisch bouwwerk, waardoorheen het kind stap voor stap de weg naar volwassenheid aflegt.

De school moet recht doen aan het eigene van het kind. Dit eigene wordt gevonden in de manier waarop het kind zich tot de wereld verhoudt. Dat alles bepaalt de persoonlijke (leer-)stijl van het kind.

Bepalende factoren daarin zijn:

- de constitutie van het kind;
- het temperament van het kind;
- meer praktische of kunstzinnige instelling;
- meer concrete of mentale instelling.

De school moet het kind leren zijn kwaliteiten optimaal in te zetten, door aan te sluiten op de natuur en de leerstijl van de leerling. De school moet het venster op de wereld zijn voor het kind. Hoe ouder het kind wordt, hoe directer de beelden uit de wereld de school binnen kunnen komen. De verhalenstof die in de klassen wordt verteld is een afspiegeling van deze blik op de wereld. De school moet voortdurend kiezen tussen de confrontatie met en de liefde voor de wereld. Onze school gaat ervan uit dat liefde

voor de wereld en de medemens een belangrijker pedagogisch middel is dan verwarrende confrontatie met de problemen en de onvolmaaktheden van deze wereld. De school wil de kinderen zo vormen, dat ze later eigen bewuste keuzen kunnen maken. De school ziet het als haar plicht om de kinderen zo goed mogelijk voor te bereiden op de vragen die de maatschappij aan de mens stelt. De school wil alle noodzakelijke vaardigheden aan de kinderen

bijbrengen. Daarnaast wil de school er voor zorgen dat het eigene van iedere leerling bewaard wordt. Dat schept voor de mens de mogelijkheid om zich onder eigen verantwoording verder te ontwikkelen tot een harmonisch mens.

Opvoeden is meer dan het vormen van individuele mensen; het kind kan leren te functioneren tussen andere mensen, waarbij de vrijheid en de ontwikkelingsmogelijkheden die voor het kind gelden, ook voor de ander gelden. Het vernieuwd klassikale onderwijs in onze school is daarvoor een wezenlijke leerschool. Naast een visie op de pedagogische aspecten van de school willen we bovenstaande punten ook vertalen in didactische termen.

We willen de kinderen een zo breed mogelijk aanbod bieden, zodat niet alleen het 'denken' (de cognitieve vaardigheden) maar ook het 'willen' (lichamelijke, manuele- en motorische vaardigheden) en het 'voelen' (sociale, culturele en expressieve vaardigheden) zich kunnen ontwikkelen en met elkaar in harmonie komen.

Dat alles maakt het mogelijk twee wezenlijke pedagogische doelen na te streven:

- Het kind helpen zichzelf te leren kennen;
- Het kind leren zich op deze wereld thuis te voelen.

De school voedt de kinderen op in opdracht van de ouders. De school voelt zich daarbij geruggensteund door de positieve keuze die de ouders voor de Vrijeschool maken. In laatste instantie echter is de ouder verantwoordelijk voor de kinderen.

Vanuit het antroposofisch mensbeeld is het belangrijkste doel voor de school de kinderen te helpen en te begeleiden in hun proces van volwassenwording.

3.1 Algemeen

Vanuit het antroposofisch mensbeeld is het belangrijkste doel voor de school de kinderen te helpen en te begeleiden in hun proces van volwassenwording. Het onderwijs ondersteunt het proces dat leidt tot zelfkennis, ontdekking van het eigen levensdoel en het vormen van een zelfstandig oordeel.

Een van de uitgangspunten van de Vrijeschool is, dat het onderwijs aansluit bij de ontwikkelingsfasen van het kind.

Elke leeftijd vraagt zijn eigen benadering. In de kleuterklas (4– 6 jaar) zijn kinderen van verschillende leeftijden bijeen in een groep. In de onderbouw (6 – 12 jaar) en de bovenbouw (12 – ca. 18 jaar) is het onderwijs georganiseerd in jaarklassen. De leeftijden van de kinderen in een klas zijn ongeveer gelijk.

Een ander uitgangspunt is dat de kinderen worden opgevoed - zoals Rudolf Steiner het formuleerde- ongeacht stand, afkomst of milieu, religie of nationaliteit. Daarom is het belangrijk de kinderen vertrouwd te maken met de wereld om hen heen. Dit geldt zowel voor het vertrouwd maken met de natuur als met de cultuur. De kinderen krijgen door de vertelstof en de verhalen bij diverse vakken een grote hoeveelheid identificatiebeelden aangereikt uit een grote verscheidenheid aan culturen, waardoor begrip en openheid voor het 'andere', ook voor andere culturen en groepen in onze maatschappij, worden ontwikkeld. Door op jonge leeftijd (vanaf de eerste klas) te beginnen met

het onderwijs in vreemde talen kunnen de kinderen zich in de leef-, denk- en spreekwereld van andere culturen gaan inleven. Hierdoor kunnen ze hun blik verruimen.

3.2 Periodeonderwijs

In het leerproces is het van belang dat de kinderen zich ook emotioneel met de leerstof kunnen verbinden. Psychologisch onderzoek uit de afgelopen decennia bevestigen deze opvattingen van Rudolf Steiner. De versnippering van de vakken over de schooldag bemoeilijkt deze emotionele basis van het leren.

Daarom worden in de vrijeschool de hoofdvakken zoals taal, rekenen, heemkunde /aardrijkskunde, geschiedenis, natuurondericht in 'perioden' gegeven, waarbij een vak gedurende 3 of 4 weken centraal staat. De eerste 2 uren van de ochtend worden deze periodevakken gegeven.

Het betekent dat een kind bijvoorbeeld 3 weken rekenen krijgt en dat het minstens 6 weken duurt voordat er weer een nieuwe rekenperiode volgt. Van belang is daarbij dat het aspect van het vergeten voldoende aandacht krijgt.

Dat gebeurt door:

- Tijdens een tussenperiode het kind voldoende vaardigheidstraining te geven t.a.v. reeds eerder verworven kennis: er wordt geen nieuwe leerstof geïntroduceerd, maar aanwezige kennis wordt versterkt en uitgebreid. Dit gebeurt o.m. in de dagelijkse werkuren voor taal, rekenen, aardrijkskunde

- Het 'vergeten' als belangrijk deel van de didactiek aan te wenden. Door de kinderen er aan te gewennen kennis weer op te halen,

leren ze omgaan met hun eigen innerlijke informatiebronnen. Daarnaast geeft de herinnering de mogelijkheid ook een diepere persoonlijke binding met de leerstof te bewerkstelligen.

3.3 Algemeen

De school als geheel wordt gezien als een sociale gemeenschap, waarin leerlingen, leraren en ouders zich kunnen ontwikkelen door elkaar te ontmoeten. Tijdens de jaarfeesten en de schoolfeesten komen leraren, leerlingen en ouders bijeen. Daardoor wordt de school als sociale en culturele gemeenschap een oefenplaats voor sociale vaardigheden, zowel voor de kinderen als voor de volwassenen.

3.4 Groepsleraar - vakleraren

In de kleuterklassen houden de kinderen dezelfde kleuterleraar tot het moment dat zij schoolrijp zijn en met ingang van het nieuwe schooljaar overgaan naar de onderbouw. In de daaropvolgende jaren houden de kinderen in beginsel dezelfde groepsleraar, hoewel het de laatste jaren in het vrijeschoolonderwijs vaker voorkomt dat leraren zich specialiseren in zg. "korte rondjes". Onze school ondersteunt dat waar mogelijk. Praktische of pedagogische overwegingen

kunnen er ook toe leiden dat de schoolleiding besluit toch een lerarenwissel te doen plaatsvinden.

In de eerste jaren geeft de groepsleraar naast het periodeonderwijs ook de meeste vaklessen. In de latere jaren van de onderbouw worden de vaklessen vaker door de vakleraren gegeven of door groepsleraren uit andere klassen die zich in een bepaalde vakles bekwaamd hebben. In de bovenbouw wordt periode- en vakonderwijs gegeven door vakleraren.

3 Praktijk van de vrijeschool Michaël

3.5.1 Mensbeeld

Aan elke vorm van onderwijs ligt een mensbeeld ten grondslag, bij de een duidelijker dan bij de ander. De vrijeschool heeft een duidelijk mensbeeld voor ogen en baseert daar haar pedagogie en didactiek op. Dit mensbeeld wortelt in de mensvisie van de antroposofie.

Wezenlijke uitgangspunten zijn:

- De mens is burger van twee werelden: de zichtbare wereld waarin we leven en de geestelijke wereld, waar de mens zijn oorsprong heeft.
- De mens neemt uit zijn geestelijke oorsprong een levensplan mee, dat op aarde verwerkelijk wordt. Vanuit zijn geestelijke oorsprong neemt de mens eigenschappen en 'kennis' mee; ook deze karakteristieken vragen om ontplooiing.

Vanuit dit mensbeeld wil de Vrijeschool dienstbaar zijn aan de levensopdracht die ieder mens heeft. Dat stelt de school voor een tweeledige taak:

- Het kind helpen om in de wereld thuis te zijn, door het aanleren van voldoende cultuurvaardigheden om daar te kunnen functioneren.

- Daarbij ruimte geven aan de eigen 'natuur' van het kind, zodat zijn kennismaking met de cultuur een proces is, dat vanuit het kind zelf gestuurd wordt. In het eerste kwart van de vorige eeuw, toen Rudolf Steiner het concept van de Vrijeschool ontwikkelde, was het onderwijs over het algemeen in hoge mate mechanistisch. De kinderen werden gedriid en van een eigen inbreng was nog nauwelijks sprake: 'Doe maar precies wat je gezegd wordt, dan weet je hoe je (leerstof-)problemen moet aanpakken.'

Het was de tijd van de ezelsbruggetjes en de regeltjes. In de school ontstond een leercultuur die maar weinig binding had

met datgene wat de wereld van het kind was. Als reactie op dit "drill-onderwijs" ontstond er een brede vernieuwingsbeweging met voortrekkers als Maria Montessori, Peter Petersen (Jenaplan), Célestin Freinet, Jan Ligthart, Kees Boeke en Rudolf Steiner.

Veel van deze vernieuwingsideeën zijn ook doorgedrongen tot het Nederlandse onderwijs. Sommige 'traditionele vernieuwingsscholen' onderscheiden zich alleen nog door hun specifieke organisatie of bepaalde leermiddelen. Als een van de weinige scholen blijft de vrijeschool juist trouw aan haar menskundig-pedagogische concept.

3.5.2 De methode

De ontplooiing van ieder individueel kind vraagt om een leermethode die aandacht aan ieder kind schenkt. Daarom werkt de Vrije School niet met schoolboek-methoden: iedere leraar ontwerpt voor de klas eigen leertrajecten vanuit de interactie met de kinderen. De persoonlijke rol van de leraar in de presentatie van de leerstof is belangrijk, omdat de kinderen daaraan gewaar worden dat kennis geen absolute standaard, maar een menselijke verworvenheid is, die pas in de mens zelf tot bloei komt. De leraar laat zien dat kennis vraagt om betrokkenheid naar denken, voelen en handelen.

De leraar baseert zich bij het ontwerpen van zijn lesmateriaal

op twee aspecten:

- De ontwikkelingspsychologie, die aangeeft in welke fase van zijn ontwikkeling een kind toe is aan bepaalde leerstof of op welke wijze een kind zich vanuit zijn ontwikkelingsfase met leerstof verbindt;
- De maatschappelijk-culturele eisen die aan de school gesteld worden t.a.v. de kennis en de vaardigheden waarover de kinderen moeten beschikken aan het einde van de schooltijd. Voor de basisschool ligt dit aspect vast in de

kerndoelen zoals die door de overheid zijn vastgesteld.

De methode van de Vrije School is er op gericht dat de leerstof een sterk vormend effect heeft op de leerlingen. Het proces van het leren is wezenlijk, hoezeer het ook van belang is dat kinderen kennis verwerven. Als de kinderen de kennis eenmaal beheersen, is het een instrument geworden waarover zij vanzelfsprekend beschikken.

3.5.3 Leertraject - bronnendidactiek

Vanuit zijn natuurlijke aanleg is het kind geneigd de wereld actief handelend te verkennen. Eerst doet het kind vanuit de activiteit ervaringen op en langzamerhand ontstaat er inzicht en ontwikkelt het kind handelings- of denkstrategieën. Daar mee beweegt het onderwijs op de basisschool zich tussen concreet handelen en denkmentaal handelen.

Tussen die beide polen kunnen de volgende stappen onderscheiden worden:

waarnemen - er ontstaat een relatie tussen de innerlijke wereld

van het kind en de buitenwereld;
verbinden - in het kind ontstaat de moed om zich met de nieuwe leerstof te verbinden, het kind gaat te werk vanuit de eigen ervaring en vaardigheden;

verwerken - het kind ontwikkelt een eigen vaardigheid om

het specifieke leerprobleem aan te pakken en op te lossen: model van een oplossing;

individualiseren – het kind werkt zelfstandig vanuit de eigen

specifieke mogelijkheden;

oefenen - de verworven vaardigheden worden oefenend eigen gemaakt;

uitbreiden - het kind ontwikkelt nieuwe strategieën: model voor een oplossing;

scheppend werken - de nieuwe kennis wordt geïntegreerd in de reeds aanwezige voorkennis en kan in nieuwe situaties aangewend worden.

Er ontstaat een 'octaaf' als het eindpunt van het leertraject het uitgangspunt is voor een nieuwe leerstap.

Vanuit de visie van de vrije school onderscheiden wij de

'bronnen' waaruit de kinderen putten in:

- Eigen persoonlijke bronnen, waarmee het kind wortelt in het geestelijke aspect van het menszijn. Vanuit deze bronnen beschikken de kinderen over een persoonlijke reken en taalnatuur; kunnen ze combineren en construeren.

- Culturele bronnen, waarin alles vastgelegd is wat de mensheid zich heeft verworven aan kennis en cultuur. Door het samenbrengen van deze twee soorten bronnen blijft er een relatie bestaan tussen datgene wat het kind leert en de eigen vermogens. De intentie van deze didactiek wordt aangeduid in de naam 'bronnendidactiek'.

3.5.4 Nieuwe ontwikkeling

In deze tijd leren kinderen steeds meer om hun eigen vorderingen bij te houden. De gezichtspunten van de bronnendidactiek sluiten hier helemaal bij aan. Kinderen kunnen met elkaar en/of samen met de leraar reflecteren op hun werk, op hoe ze een opgave hebben aangepakt. Kinderen kunnen een voornemen formuleren, een plan maken en steeds kijken wat er gelukt is en wat de volgende stappen zijn. Deze ontwikkeling maakt dat leerlingen bewuster in het leerproces komen te staan. Dit is afhankelijk van de leeftijdsfase. Jonge kinderen zijn verbonden met hun werk en hoeven zich daar niet al te bewust van te zijn. Naarmate zij ouder worden groeit dit bewustzijn en willen zij hun eigen ontwikkeling ter hand nemen.

3.5.5 Werkvormen

Leren is een proces dat zich in het kind voltrekt. Daarbij is de leraar degene die daartoe de ervaringsmogelijkheden en het materiaal aandraagt.

Daarom zijn er twee gebieden te onderscheiden:

de activiteiten van de leraar

- Op allerhande wijze aandragen van ervaringsmogelijkheden door: vertellen, beeldend introduceren; kinderen laten uitbeelden (tekenen/schilderen, dramatiseren); kinderen laten ontdekken, kinderen laten verwoorden, kinderen laten opzoeken, kinderen zelfstandig een opdracht laten verwerken.
- Kinderen ritme laten ervaren in bewegingsoefeningen.

De activiteiten van de kinderen

- Zelfstandig of in groepen uitvoeren en onderzoeken van opdrachten;
  - Tekenen, afbeelden, verwoorden, schematiseren;
  - Onderzoeksvragen bedenken;
  - Zelfstandig of in groepen maken van oefenopdrachten.
- Bovenstaande activiteiten bepalen sterk de wijze van werken in de klas:
- Veel leerstof wordt in de lagere klassen vanuit bewegingritmen geoefend
  - Er wordt voor het bovenstaande leertraject niet vanuit een vaststaande lesmethode gewerkt. Per klas zijn de leerdoelen geformuleerd. Deze leerdoelen voldoen aan de kerndoelen die zijn opgesteld voor het basisonderwijs. De leraar maakt gebruik van deze doelen en geeft het onderwijs vanuit zichzelf en vanuit de kinderen vorm. Het onderwijs is een creatief, doorleefd, kunstzinnig proces.
- Tijdens de oefeningen wordt er ook gebruik gemaakt van lesboeken. Dit om vaardigheden in te laten slijpen.
- De 'periodeschriften' vormen het eigen

leerboek van de kinderen.

- Veel opdrachten worden in een kunstzinnige context gegeven,

waarbij tekenen, schilderen, boetseren of toneelspelen een wezenlijk aspect vormen van de leerervaringen die de kinderen krijgen.

- De leraar is steeds de intermediair tussen het kind en de leerstof; in het omgaan met documentatie- en informatiemateriaal is de rol van de leraar van wezenlijk pedagogisch belang.

- Soms krijgen de kinderen klassikaal onderwijs, waarbij de leraar zich tot de hele klas richt. Dat gebeurt vaak in situaties waarbij op een beeldende manier iets verteld wordt aan de kinderen: een verhaal, een context voor een leersituatie; mondelinge informatie voor de hele klas, bijvoorbeeld bij geschiedenis of aardrijkskunde. Ook bij klassikale instructie wordt deze werkvorm gebruikt.

- * Het vernieuwd klassikale onderwijs wordt tevens gebruikt om verschillen in oplossingsstrategieën te bespreken. Het bespreken van een strategie leidt tot een intensievere verbinding met de stof.

- De kinderen werken tevens zelfstandig of in kleinere groepjes.

Dan gaat het erom zelfstandig de leerstof te verkennen en oplossingen te bedenken. Juist in de bronnendidactiek is deze zelfwerkzaamheid van kinderen een wezenlijk aspect.

Opmerking met betrekking tot huiswerk: Vanaf de vierde klas worden de kinderen langzaam vertrouwd gemaakt met het fenomeen huiswerk. Dit om het plannen en de eigen verantwoordelijkheid voor het leren te stimuleren.

4.1 De kleuterklassen

Het uitgangspunt in de kleuterklassen is de eigen activiteit van het kind in het spelen, het nabootsen van volwassen voorbeelden. Dat stelt hoge eisen aan de inrichting van de klas. Het speelgoed is uitnodigend om mee te spelen, het is van natuurlijk materiaal gemaakt. Het maakt deel uit van de inrichting van de klas. Het is geen speelgoed dat speciaal voor het spelen tevoorschijn gehaald wordt. Het speelgoed laat de fantasie van de kinderen vrij en is in veel spelsituaties te gebruiken.

4.1.1 Dagindeling

Om half negen worden de kinderen door de ouders in de klas gebracht. De dag begint voor de kinderen met het vrije spel

waarbij de kinderen ongeveer 1 uur naar eigen keuze spelen met het materiaal in de klas. De kinderen ruimen daarna zelf de klas weer op. Daarna komen de kinderen in de kring voor het ochtendspel, dit sluit aan op de seizoenen en de jaarfeesten.

Belangrijke aspecten zijn muziek, beweging en nabootsing.

Samen met de kinderen wordt door de leraar de gezamenlijke maaltijd bereid. Vaak is er brood of soep door de kinderen zelf

klaargemaakt.

Na het eten gaan de kinderen buiten spelen. Daarna volgen nog diverse activiteiten zoals schilderen met waterverf; boetseren met bijenwas, tekenen of knutselen, alles op een vaste dag in de week. Afgesloten wordt met een verhaal. Vaak zijn dit sprookjes. Aspecten die op deze wijze ontwikkeld worden bij de kinderen:

taalontwikkeling:

Vanuit de herhaald vertelde verhalen leren de kinderen begrippen, woorden en verbanden. Door woorden en begrippen aan te bieden vanuit de kunstzinnige context van een verhaal of sprookje wordt de eigen beleving van de kinderen aangesproken.

Niet een minimum woordenschat is het uitgangspunt, maar bewust wordt gekozen voor een breed en rijk taalaanbod.

Door het herhalen van de verhalen krijgen woorden en uitdrukkingen, begrippen en zegswijzen inhoud en betekenis.

In het vrije spel is er ruimte voor het kind om zich in de context van het verhaal te uiten.

rekenen en wiskunde:

Dit vak komt nog niet expliciet aan de orde, maar in velerlei situaties die de leraar creëert, spelen getallen, vormen, ordening en seriering een rol. Door de vrije spelsfeer ontstaat er een natuurlijke sfeer, waarin de kinderen onderling dergelijke begrippen verwoorden en hanteren.

motorische ontwikkeling:

Motorische vaardigheden worden geoefend in de ritmische spelletjes, in het vrije spelen en in de activiteiten die samen met de leraar gedaan worden als koken en knutselen.

Over deze schoolgids

Dit is niet bedoeld als een uitgewerkt leerplan. Wilt u daarvan kennis nemen, dan ligt daartoe het leerplan van de school ter inzage. Inlichtingen daarover krijgt u bij de schoolleider. De onderstaande beschrijving geeft een algemene indruk. De inhoud en de werkwijze blijven echter voortdurend in ontwikkeling.

heemkunde:

In het ochtendspel en in het arbeidspel komen allerhande elementen aan de orde van het jaarverloop, de jaarfeesten en de eigen

omgeving van de kinderen.

4.2 De onderbouwklassen

4.2.1 Klas 1

Vertelstof:

In de eerste klas worden - onder meer - sprookjes verteld. Deze sluiten nog aan bij de metafysische beleving van de wereld door het kleine kind. De inhoud van de sprookjes vormt veelal de context voor andere vakken en lessen.

Periodeonderwijs omvat de vakken:

- Nederlandse taal – 4 perioden
- rekenen en wiskunde – 4 perioden
- heemkunde – 2 perioden

a. Nederlandse taal

schrijven:

Uit het tekenen van 'de rechte en de gebogen lijn' worden de letters ontwikkeld. De lettervorm wordt verbonden met 'letterbeelden', bijvoorbeeld uit de vertelstof: de K kan de Koningsletter zijn. Iedere leraar zoekt haar eigen letterbeelden.

Bij de verwerking van de leerstof is beweging en kunstzinnige verwerking belangrijk in activiteiten als: ritmisch bewegen, tekenen, boetsen met bijenwas, reciteren en dramatiseren.

De motorische vaardigheden, nodig om te kunnen schrijven, worden gestimuleerd door vormtekenen waarin de grondvormen van het schrijven ritmisch worden geoefend.

lezen:

Dit wordt ontwikkeld uit het direct maken van woorden en kleine zinnen met de letters die de kinderen al hebben geleerd.

Dit globale, analyserende leesonderwijs scheidt de ruimte om de kinderen zelfstandig met hetgeen zij geleerd hebben aan de slag te laten gaan.

b. rekenen en wiskunde:

Het rekenen wordt ontwikkeld vanuit de eigen ervaringen en activiteit van de kinderen. Enerzijds vanuit de getallenleer waarin gevraagd kan worden: wat is in de wereld de uitdrukking van de 1, 2 of 3; daarnaast vanuit het concreet handelen zoals tellen, verdelen en ordenen en de eigen beweging in klap- en loopoefeningen. Structuren en ordeningen die aldus ontstaan, worden getekend en geschematiseerd.

Bij getalnotatie kan in dit stadium het turven of het schrijven van de Romeinse cijfers horen. Zo komt een proces op gang waarbij de kinderen zich vanuit een concreet rekenniveau naar een meer mentaal niveau ontwikkelen.

Net als bij het taalonderwijs is de ervaringsrichting die van de analyse, waarin bijvoorbeeld de vraag: 'Op welke manieren kun je een hoeveelheid van 12 verdelen', oneindig veel meer mogelijkheden biedt dan de opgave $8 + 4 = \dots$

Vanuit de verschillende manieren van verdelen leren de kinderen de hoofdbewerkingen $+$ - x : kennen. Ook ligt hier de basis voor het leren

van de tafels van vermenigvuldiging.

c. heemkunde:

Heemkunde leert het kind de eigen vanzelfsprekende ervaringen t.a.v. zijn leefomgeving bewust te worden. De gang der seizoenen, ervaringen met planten en dieren, maar ook de weg van school naar huis zijn onderwerpen van de heemkunde in deze klas. Het gaat hierbij vooral om de beleving van de kinderen, waarbij werkvormen en vakgebieden aansluiten als:

- tekenen, schilderen, dramatiseren
- klassengesprek, open vragen, verkennend werken in groepjes.

Taal en rekenen zijn vanzelfsprekend geïntegreerd in dit vak, zoals voor de contexten van taal en rekenen ook vaak heemkundige thema's gekozen worden.

De heemkunde legt hiermee de geïntegreerde basis voor vakken als aardrijkskunde, geschiedenis, biologie en natuurkunde.

4.2.2 Klas 2

vertelstof:

In de tweede klas zijn er twee vertelthema's: fabels en heiligenlegenden.

De kinderen krijgen oog voor de verschillen tussen mensen.

In de fabels worden deze verschillen vergroot uitgebeeld.

De heiligenlegenden schetsen daarnaast een beeld van de mens in harmonie met zichzelf en de ander.

Periodeonderwijs omvat de volgende vakken:

- Nederlandse taal – 4 perioden
- rekenen en wiskunde – 4 perioden
- heemkunde – 2 perioden

a. Nederlandse taal

Dagelijks oefenen de kinderen het technisch lezen door het lezen van zelfgeschreven teksten, door de leraar samengestelde teksten over de lesstof en het lezen van boeken.

Globaal leesniveau aan het einde van klas 2: AVI 6.

spelling:

Oefenen van spellingscategorieën (m = medeklinker; k = klinker)
t/m: mmkkm-woorden: smaak ; mkmm-woorden: post, woorden met -eeuw, -uw, -ieuw, -oor, -eer, eur, verkleinwoorden, samengestelde woorden.

b. rekenen en wiskunde

De kinderen verkennen het gebied tot 100 vanuit de 4 hoofdbewerkingen.

De tafels van vermenigvuldiging worden geoefend, zodat halverwege het jaar in klas 3 de tafels t/m 10 ter beschikking zijn.

c. heemkunde:

Voortzetting van de stof uit klas 1 – de contexten van de heemkunde worden nu praktischer en gericht op de eigen waarneming van de kinderen.

4.2.3 Klas 3

vertelstof:

De verhalen van het Oude Testament worden verteld.

Periodeonderwijs omvat de volgende vakken:

- a. Nederlandse taal – 4 perioden
- b. rekenen en wiskunde – 4 perioden
- c. heemkunde – 2 perioden

a. Nederlandse taal

lezen:

Wordt verder individueel geoefend, in groepen en klassikaal.

Het gemiddeld klassenniveau komt aan het eind van het jaar uit op AVI 6.

taalbeschouwing:

Introductie van zelfstandige- en bijvoeglijke naamwoorden en werkwoorden.

Begrijpend en studierend lezen:

Gebeurt n.a.v. vertelstof, losse teksten en kinderliteratuur.

schrijven:

Wordt verder geoefend.

Spelling:

Uitbreiding van de spellingscategorieën met open en gesloten klankgroepen

b. rekenen en wiskunde

Het (hoofd)rekenen tot 100 is de centrale rekenstof. De kinderen leren modellen voor het rekenen te gebruiken zoals de open getallenlijn. Verder wordt de getalruimte tot 1000 verkend. Het positiestelsel wordt geïntroduceerd als opmaat voor het cijferend rekenen.

c. heemkunde

In de heemkunde zijn er enkele opvallende perioden met een thema:

bouwperiode: hoe woont de mens?

ambachtenperiode: hoe werkt de mens?

boerderijperiode: hoe voorziet de mens in zijn levensbehoeften?

4.2.4 Klas 4

vertelstof:

De verhalen van de Edda (de Noorse en IJslandse mythologie).

perioden:

- a. Nederlandse taal – 4 perioden
- b. rekenen en wiskunde – 4 perioden
- c. leefomgeving – 2 perioden
- d. plant- en dierkunde – 1 periode

lezen:

Kinderen krijgen nu zelfstandiger leesopdrachten, gemiddeld klassenniveau ligt nu op AVI 9 (eindniveau AVI-indeling)

Begrijpend en studierend lezen:

Wordt nu ook gebruikt als werkvorm voor de zaakvakken, zoals aardrijkskunde, geschiedenis en biologie.

Schrijven:

Voortgezette oefening, waarbij ook de bladindeling en het schrijven van brieven aan de orde komen.

Taalbeschouwing en spelling:

Verkenning van de woordsoorten; onderscheiden van de persoonsvorm; verkennen van de tijden van het werkwoord in o.t.t., o.v.t. en o.t.t.t.; introductie van de spellingsregels voor de werkwoordsvorming.

Verder wordt vanuit de spellingscategorieën de verworven leerstof verder geoefend en uitgebreid met woorden in langere samenstellingen, verkleinwoorden.

b. rekenen en wiskunde

Het kolomsgewijs en cijferend rekenen wordt geoefend in getallen tot 10.000;

het breukrekenen wordt vanuit het concreet handelen geïntroduceerd.

Wegen, meten, geldstelsel worden verkennend geoefend vanuit de thema's van de heemkunde en dit mondt uit in het leren hanteren van het metriek stelsel in klas 5.

c. leefomgeving

De eigen omgeving staat centraal in dit aanvankelijk aardrijkskundig- en geschiedenisonderwijs. Onderwerpen: kaartbegrip, prehistorie van Nederland, windrichtingen, de geschiedenis van de eigen streek.

d. plantkunde

In deze periode wordt de opbouw van het plantenrijk behandeld en de relatie van de mens tot de plantenwereld.

4.2.5 Klas 5

vertelstof:

De verhalen uit de Griekse mythologie perioden:

- a. Nederlandse taal – 4 perioden
- b. rekenen en wiskunde – 4 perioden
- c. leefomgeving – 2 perioden
- d. plant- en dierkunde – 1 periode

a. Nederlandse taal

Lezen:

Wordt op individueel niveau verder geoefend, begrijpend en studierend lezen is een geïntegreerd onderdeel van de zaakvakken.

Schrijven:

Het ontwikkelen van een eigen handschrift wordt voortgezet.

Spelling:

Behandelde spellingscategorieën worden geoefend; verder uitbreiding van spellingscategorieën.

Taalbeschouwing:

Alle tijden van het werkwoord worden geoefend, voortzetting van de vervoeging van werkwoorden en spelling, eenvoudige redkundige ontleding: onderwerp, gezegde en lijdend voorwerp; trappen van vergelijking; bedrijvende, lijdende en aanvoegende vorm.

b. rekenen en wiskunde

De breuken worden verder geoefend, er wordt ook overgegaan op kommagetallen; omgaan met het metriek stelsel; het cijferen wordt geoefend aan grote getallen.

c. leefomgeving

In de aardrijkskundeperiode wordt een globale economische aardrijkskunde gegeven. Thema: overal op aarde wonen mensen die elkaar economisch nodig hebben. In de werken aardrijkskunde wordt de topografie van

Nederland
geoefend.
Geschiedenis: de kinderen maken kennis met verhalen en beelden uit de volgende cultuurperiodes: Voor-Indie (vanaf 6000 v. Chr.); Oud-Perzische cultuur; Mesopotamië; Egyptische en Griekse cultuur.

d. plantkunde

In deze periode wordt de opbouw van het plantenrijk behandeld en de relatie van de mens tot de plantenwereld.

4.2.6 Klas 6

vertelstof:

De verhalen uit de Romeinse mythologie worden verteld

perioden:

- Nederlandse taal – 2 perioden en wekelijks in oefeningen
- rekenen en wiskunde – 2 perioden en wekelijks in oefeningen
- leefomgeving – 3 perioden
- natuurkunde – 1 periode
- toneel – 1 periode

a. Nederlandse taal

Lezen:

voortzetting van de oefeningen in klas 5.

Tevens zelfstandig informatie opzoeken en

lezen ter verdieping van een onderwerp.

schrijfvaardigheid: Het maken van eigen

teksten n.a.v. aangeboden

verhalen of lesstof. (aantekeningen verwerken

tot een verhaal

Spelling:

uitbreiding van de spelling, herhaling en

uitbreiding leenwoorden.

Taalbeschouwing:

uitbreiding naar redekundig- en taalkundig

ontleden.

b. rekenen en wiskunde

Uitbreiding met procentrekening; verhoudingen;

verhoudingstabellen;

formulerekenen als inleiding op de algebra.

De meetkunde wordt geoefend aan het gebruik

van passer en

liniaal en het tekenen van meetkundige figuren

en de grondconstructies.

Oppervlakte en omtrek worden nu

gesystematiseerd

(rechthoek, driehoek, cirkel).

c. wereldoriëntatie

In de twee aardrijkskundeperiodes worden

mineralogie en meteorologie behandeld.

Geschiedenis: de Romeinse cultuur wordt

behandeld, waarbij

de Romeinse tijd in de lage landen

exemplarisch is voor het Romeinse

imperialisme;

overgang naar de vroege en latere

middeleeuwen. Ook hier is

de geschiedenis van ons land temidden van de

middeleeuwse Europese staten het centrale

uitgangspunt; verder is er aandacht

voor de opkomst van de islam en de

confrontatie van christendom en islam tijdens

de Kruistochten.

d. natuurkunde

Vanuit de eigen experimentele ervaring worden

de volgende

onderwerpen behandeld: geluid, licht en

magnetisme.

4.2.7 Vaklessen en projectonderwijs

Naast het periodeonderwijs worden de

volgende vakken

gegeven:

- euritmie (een bewegingskunst die uniek is

- voor vrije scholen

- tekenen en schilderen

- vormtekenen (motorische ontwikkeling, basis

- voor het schrijfonderwijs).

- gymnastiek: vanaf klas 2.

In klas 2, 3 en 4: 1 uur in de week,

voor klas 5 en 6: 1½ uur per week

- handenarbeid: klas 1 t/m 3 knutselen in de

- klas, voor klas 4, 5 en 6 houtbewerking in het

- handenarbeidlokaal.

- toneel en muziek. Eindtoneelstuk

- vreemde talen: Engels is de centrale taal.

- tuinbouw: in klas 3 en 5

- begrijpend en studerend lezen

Om een leerling in zijn schoolloopbaan goed te

kunnen volgen hebben we de volgende

'instrumenten':

- de zorgkaartbespreking

- het digitale leerlingvolgsysteem

- waarnemingen, onderzoeken en toetsen

- de kinderbespreking

- klassenbespreking

- GGD

Ouders worden van de vorderingen en

eventuele handelingsplannen

op de hoogte gesteld middels

- tussenrapport, 2x per jaar en getuigschrift 1x

- per jaar

- 10 minutengesprek n.a.v. het tussenrapport.

- oudergesprek

Dit alles kan leiden tot speciale begeleiding

voor het kind.

Hieronder geven we meer inhoud aan de

gebruikte termen:

5.1 Zorgkaartbespreking

Per schooljaar komt elke klas vijf keer in de

zorgkaartbespreking.

Dat houdt in dat dan alle leerlingen worden

besproken door de leraar en de intern

begeleider. In de bespreking krijgt ieder kind

een zorgniveau toegekend naar aanleiding van

leervorderingen en gedrag.

Indien nodig worden actiepunten en

handelingsplannen geïnventariseerd.

We onderscheiden de volgende niveaus:

0 geen specifieke zorg nodig.

1 de leraar geeft het kind op enkele punten

extra aandacht binnen de groep

2 er wordt een handelingsplan uitgevoerd in of

buiten

(remedial teaching) de klas

3 er wordt binnen school extra onderzoek

gedaan om tot een diagnose van de

leerproblemen te komen. Het handelingsplan

wordt bijgesteld.

4 van buiten school worden begeleiders gevraagd mee te kijken of onderzoek te doen bij leer- of gedragsproblemen. Met hulp van de adviezen wordt het handelingsplan bijgesteld en/of uitgebreid. 5 de problematiek van het kind wordt geaccepteerd en het kind krijgt een eigen leerlijn, dan wel het kind gaat naar een speciaal (basis)onderwijs. Indien er sprake is van niveau 2 of hoger worden de ouders hiervan op de hoogte gesteld.

5.2 Het leerlingvolgsysteem

Onderdeel van de zorgkaartbespreking vormen o.a. de gegevens uit het leerlingvolgsysteem. Daarin worden de vorderingen van de kinderen vanaf de kleuterklas tot het verlaten van de school bijgehouden. Deze gegevens halen we uit waarnemingen, onderzoeken en toetsen.

5.2.1 Waarnemingen, toetsen en onderzoeken

- in de kleuterklas worden leerlingen geobserveerd door de kleuterleraren die daar enkele keren per jaar verslag van leggen in een waarnemingslijst. Daarnaast vinden waarnemingen plaats volgens het dyslexieprotocol.
- Rond de tijd dat een kind zes jaar wordt vinden onderzoekjes plaats die naast de waarnemingen van de leraar een beeld geven of het kind leerrijp is.
- In klas 1 vinden in het kader van het dyslexieprotocol onderzoekjes naar de taalvoorwaarden plaats.
- Vanaf eind klas 1 of midden klas 2 worden twee maal per jaar cito onderzoeken afgenomen voor de vakken
  - technisch lezen
  - spelling
  - begrijpend lezen vanaf klas 3
  - rekenen/wiskunde
- Daarnaast zijn er volgljsten voor de sociaal-emotionele ontwikkeling.

5.3 Plaatsing voor de eerste klas na de kleuterklassen

Bij de overgang van de kleuterklas naar de eerste klas wordt de leerrijpheid beoordeeld (zie de tekst hierover in de alinea hieronder). Om een goed pedagogisch besluit te kunnen nemen zullen tijdig gesprekken plaatsvinden tussen ouders en kleuterleraar. Daarna volgt de overdracht van de schoolrijpe kinderen naar de eerste klas. Bij twijfel t.a.v. de schoolrijpheid van een kind wordt binnen het zorgteam een uitgebreide kinderbespreking gehouden. De bevindingen daarvan worden meegedeeld aan de ouders. Bij een verschil van mening tussen ouders en het zorgteam kan bemiddeling gevraagd worden van een externe instantie (b.v. de schoolbegeleidingsdienst, die

overigens ook al in een eerder stadium kan adviseren). Daarna neemt het zorgteam een definitief advies voor de aannamescommissie. Deze procedure geldt ook voor aanstaande eersteklaskers die van andere kleuterscholen komen. Onze visie is dat het bij twijfel beter is om het kind nog een jaar in de kleuterklas te laten. Dit op grond van onze eigen ervaringen en de resultaten van een landelijk onderzoek.

5.3.1 Leerrijpheid

Tijdens de kleuterjaren wordt het verloop van de motorische, sociale, emotionele en denkontwikkeling genoteerd. Hierdoor wordt o.a. zicht verkregen op de leerrijpheid en de eventueel te verwachten problemen. Aan het eind van de kleutertijd wordt iedere oudste kleuter een leerrijpheidsonderzoek afgenomen. Iedere kleuter wordt kort besproken door de aannamescommissie.

Ook wordt dit onderzoek eventueel in een kinderbespreking met het hele team kort besproken. Bij twijfel aan de leerrijpheid wordt een uitgebreide bespreking gehouden waarna het besluit door de aannamescommissie wordt genomen of het kind leerrijp is en in de eerste klas geplaatst kan worden. De kinderen worden in deze fase ook door de GGD schoolarts onderzocht.

5.4 Kinderbespreking

De kinderbespreking vindt tweewekelijks plaats. Er wordt toestemming aan de ouders gevraagd alvorens een kind wordt besproken. Steeds frequenter wordt er medewerking aan de ouders gevraagd in de vorm van aanvullende notities en informatie.

De groepsleraar vertaalt evt met hulp van het zorgteam de inzichten uit de bespreking in pedagogisch en didactisch gedrag en informeert het team hierover. De uitkomsten van de begeleiding komen na een half jaar weer in de pedagogische vergadering ter evaluatie ter sprake.

5.5 Klassenbespreking

De klas als sociaal geheel wordt regelmatig in de pedagogische vergadering besproken.

5.6 GGD

Wij onderhouden een relatie met een jeugdarts van de GGD.

De schoolarts ziet alle 5-jarige kleuters. Het doel van dit contact is een preventief gezondheidsonderzoek; groei, ontwikkeling en de gezondheid staan hierbij centraal. Daarnaast heeft de sociaalverpleegkundige een contact met de 11-jarige leerlingen. Het doel van dit contact is het aandacht hebben voor een gezonde leefstijl van de kinderen, opvoedingsvragen en houding, lichamelijke groei en seksuele

rijping. Indien ouders contact willen met de schoolarts dan kunnen zij bellen en een afspraak maken. Het telefoonnummer is: 035-6926250.

5.7 Tussenrapport en getuigschrift

Een keer per jaar wordt het tussenrapport aan de ouders toegestuurd. Hierin wordt inzicht geboden in de resultaten van het onderwijs, tot uitdrukking komend in de vorderingen van de kinderen op de leervakken, gedrag en werkhouding.

Daarnaast staat erin wat de scores van het kind zijn t.a.v. de cito onderzoeken.

Het getuigschrift wordt aan het einde van het schooljaar uitgereikt.

Daarin krijgt het kind een bij hem passend beeld van de leraar in de vorm van een tekening/schildering en/of gedicht, meestal gerelateerd aan de vertel- of lesstof van het afgelopen jaar. Voor de ouders wordt de ontwikkeling die het kind doormaakte in woorden weergegeven.

5.8 Tien- en 15-minutengesprekken

In september zijn er 15-minutengesprekken tussen ouders en leraren over de inhoud van het getuigschrift.

Naar aanleiding van het tussenrapport kunnen ouders inschrijven op een tien-minutengesprek met de leraar om het rapport te bespreken.

5.9 Oudergesprek.

Indien gewenst kunnen ouders en leraar een afspraak maken waarbij wat dieper op de ontwikkeling van het kind kan worden ingegaan.

5.10 Verdere speciale begeleiding

- Is het kind dyslectisch bevonden (middels) onderzoek of hebben we daar (vooruitlopend op onderzoek) sterke vermoedens van dan krijgt het kind aanpassingen in het lesprogramma.

- Wanneer na signalering van ouders en (kleuter)juffen blijkt dat een kind meer begaafd is, zal er in de klas, naast het

klassenaanbod, lesstof worden aangeboden waardoor de leerling extra wordt uitgedaagd.

Dit betreft aparte opdrachten tijdens het periodeonderwijs door de leraar; voor de oefeningen is er verrijkingsstof aanwezig.

NB. Het vrijeschool onderwijs heeft de ontwikkeling van het gehele kind voor ogen, kunstzinnige vorming en aandacht voor de motorische en sociaal/emotionele ontwikkeling zijn ook voor meer begaafde leerlingen ontwikkelgebieden.

- Heeft het kind problemen in zijn ontwikkeling en is daarop door aangewezen instanties een diagnose gesteld, dan kan het mogelijk zijn dat ouders voor het kind een rugzak aanvragen (of zij kiezen voor speciaal onderwijs voor hun

kind). Met het geld dat daardoor beschikbaar komt kan de school enkele uren en materiaal inkopen om het kind binnen de school goed te begeleiden. - Uit zorgkaart- of kinderbespreking kan blijken dat kunstzinnige therapie voor een bepaald kind gewenst is. Dit is op onze school mogelijk.

6.1 De jaarfeesten

In de school worden de volgende feesten gevierd:

Michaëlfest: op 29 september (Michaëldag) wordt dit feest gevierd. Het is de eerste stap op weg naar de verinnerlijking van de kersttijd.

St. Maarten: de kinderen van de kleuterklassen en de onderbouwklassen

1 t/m 3 lopen met lantarentjes in de St.

Maartensoptocht.

Advent: het thema 'verwachting' is de kern van de advent.

In de school worden de adventsweken gevierd met een gezamenlijke adventsviering voor de onderbouwklassen aan het begin van elke week. In de klassen worden aan het begin van

de dag telkens de adventskaarsen

aangestoken en is er een korte adventsopening.

St. Nicolaas: aan dit traditioneel Nederlandse feest tracht de school naast alle commercialisering een inhoudelijk aspect te geven, door het motief van de 'ware' Nicolaas te benadrukken: onzelfzuchtige menslievendheid.

Kerstmis: dit is het centrale winterfeest. Het wordt in de klassen gevierd en is het thema waar de school in de adventstijd naar toe leeft. Voor kinderen en ouders worden de Oberufer Kerstspelen

opgevoerd. Dit zijn Middeleeuwse kerstspelen die stammen uit het gebied van het tegenwoordige Bratislava in Slowakije.

6 Het schooljaar rond

Zij zijn in deze oorspronkelijk Duitstalige enclave - waar de spelen tot midden 1800 authentiek werden opgevoerd, opgetekend. Voorafgaand aan Kerstmis: het Paradijsspel (vanaf klas 3) het Kerstspel (voor alle kinderen) en begin januari het Driekoningenspel (vanaf klas 4). Deze spelen worden voor de kinderen van de school opgevoerd door leraren, ouders en vrienden van de Vrijeschool.

Maria Lichtmis: wordt gevierd in de kleuterklassen en is de definitieve afsluiting van de kersttijd.

Palmpasen: nu begint de weg 'naar buiten' die de mens in de uiterlijkheid van deze wereld plaatst. De kinderen van de kleuterklas en de klassen 1 t/m 3 lopen met

hun Palmpaasstok mee in de optocht.
Pasen: feest van de opstanding van het nieuwe leven. In verhalen en liederen wordt dit feest beleefd; afgesloten wordt met een paasviering in de klas.
Pinksteren: in de kleuterklassen wordt de 'Pinksterbruid' gevierd; de onderbouwklassen hebben het feest van de 'meiboom'.
St. Jan: genoemd naar Johannes de Doper (24 juni); dit feest geeft een beeld van beleven en genieten van de buitenwereld en de natuur. Kinderen en ouders vieren St. Jan buiten in de natuur; het St. Jansvuur is daar een belangrijk onderdeel van.

7.1 Het schoolbestuur

Het bestuur van de Stichting Vrijeschool Michaël vervult de rol van bevoegd gezag van de school. Het bestuur voert een actief voorwaardenscheppend beleid en onderhoudt de hiertoe noodzakelijke externe contacten. Het draagt de eindverantwoordelijkheid voor het onderwijs en het gevoerde algemene beleid, het financiële beleid, het huisvestingsbeleid, het personeelsbeleid en het kwaliteitsbeleid. Het bestuur vergadert eens in de maand. Bij de bestuursvergaderingen is de schoolleider van de school aanwezig om de coördinatie te verzekeren tussen lerarenteam en bestuur.

7.2 Schoolleiding

De schoolleider van de school coördineert de schoolactiviteiten. Hij is het aanspreekpunt voor bestuur, ouders en instanties. Hij heeft de uitvoeringsverantwoordelijkheid over alle schoolprocessen en legt hierover verantwoording af aan het bestuur. De schoolleider verzorgt de externe contacten van de school.
Op verschillende gebieden ontwikkelt hij beleid in de school in samenspraak met het lerarenteam en/of het bestuur. Hij draagt er zorg voor dat dit beleid ook ten uitvoer wordt gebracht.

7.3 Andere staforganen binnen de school

7.3.1 De pedagogische werkgroep

De pedagogische werkgroep is verantwoordelijk voor de pedagogische aspecten van het onderwijs. Zij organiseren de studie en stimuleren de vertaalslag van pedagogisch handelen naar didactisch en onderwijskundig handelen. De pedagogische werkgroep initieert op eigen initiatief en in opdracht van de schoolleiding de pedagogische ontwikkelingen in de school. Zij wordt gevormd door teamleden en de schoolleider.

Activiteiten van deze werkgroep zijn o.a.

- het organiseren van de kindbesprekingen
- het bewaken van de kwaliteit van de kindbesprekingen
- het initiëren en organiseren van

pedagogische studie

- het bespreken van actuele pedagogische problemen
  - Het voorbereiden van de studiedagen.

7.3.2 De didactische werkgroep

De didactische werkgroep houdt zich bezig met de onderwijskundige en didactische vertaling van de visie van de school in onderwijs dat aansluit bij de kinderen. Zij doen dit in nauwe samenwerking met het hele team en met het zorgteam.

Activiteiten van deze werkgroep zijn o.a.

- het organiseren van onderwijsinnovatie
- het bewaken van de innovatieve processen
- het verkennen van kansen voor onderwijsvernieuwing in samenwerking met andere groepen buiten onze school. Dit kunnen zusterscholen zijn en de ondersteunende instanties binnen het netwerk van Vrijeschool onderwijs. Ook kunnen ideeën en werkwijzen van andere instanties onderzocht worden op hun betekenis voor ons onderwijs. De didactische werkgroep wordt gevormd door de schoolleider, de intern begeleider, een kleuterleraar en een leraar van de onderbouw.

7.3.3 Het zorgteam

De zorgteam coördineert de activiteiten ten behoeve van kinderen met leerproblemen. Ook de contacten binnen het samenwerkingsverband Weer Samen Naar School worden verzorgd door deze groep. Het zorgteam wordt gevormd door de intern begeleider, de remedial teacher, de kunstzinnig therapeut, een leraar van de kleuterklas en een leraar van de onderbouw.

7.3.4 De medezeggenschapsraad (MR)

Dit is een wettelijk voorgeschreven orgaan. De medezeggenschapsraad bestaat in onze school uit vier leden: twee leraren als afvaardiging van het personeel van de school en twee leden als afvaardiging van de ouders van de school. De MR heeft wettelijke bevoegdheden t.a.v. beslissing en advisering in diverse schoolaangelegenheden. Het reglement van de MR ligt bij de administratie ter inzage. De namen van de leden van de MR vindt u op www.vrijeschoolmichael.nl

7.4 Personeel

7.4.1 Het lerarenteam

Het team draagt samen met de schoolleider de verantwoording voor de pedagogie en het onderwijs in de school. Zij zijn verantwoordelijk voor de praktische uitwerking van het schoolconcept. In het team komen de individuele kwaliteiten van iedere leraar samen. Deze vormen de basis om in gezamenlijk overleg verantwoordelijkheid voor de school te dragen. De leraren hebben naast het lesgeven nog

verschillende andere taken in de school zoals:

- de eigen scholing en vorming – daartoe zijn er wekelijks pedagogisch-didactische studiebijeenkomsten.
- het regelen van allerhande praktische zaken; dit gebeurt in de zakelijke vergadering.
- het houden van kinderbesprekingen – hierbij brengt iedere leraar zijn deskundigheid en ervaring in bij het vormen van een beeld van een leerling waarvoor extra aandacht nodig wordt geacht; dit gebeurt zo mogelijk wekelijks.
- participeren in werkgroepen die betrekking hebben op het inrichten van het onderwijs en het vormgeven aan de culturele taak van de school.

De leraren vergaderen wekelijks op donderdagmiddag:

- in de pedagogische vergadering, waarin pedagogische studie en kinderbespreking plaats vinden en thema's worden besproken, bv onderdelen uit het jaarplan of schoolplan.
- in de zakelijke vergadering komen praktische schoolzaken aan de orde en wisselen taakeigenaren informatie uit. Voor iedere taak in de school is een eigenaar aangesteld die zelfstandig mag besluiten na de groep gehoord te hebben.

7.4.2 Administratie en conciërge

De administrateur staat bestuur en schoolleiding terzijde en verzorgt naast de leerlingen- en schooladministratie de administratie van de ouderbijdragen. De conciërge is tijdens de lesuren aanspreekpunt voor kinderen en bezoekers van de schooldidactische studiebijeenkomst waarin gewerkt wordt aan praktische zaken en didactiek en methodiek.

7.4.3 Stagiaires

Er kunnen stagiaires op de school aanwezig zijn om praktijkervaring op te doen. Een stageplaats is een leerplaats, dit sluit niet uit dat de stagiair of leraar in opleiding (LIO) zelfstandig werkzaamheden in een klas kan vervullen. Ouders worden op de hoogte gesteld van de aanwezigheid van een stagiair. De eindverantwoordelijkheid ligt altijd bij een leraar.

8.1 Aanname van leerlingen

8.1.1 Begrippen:

Plaatsingsprocedure

Dit is de procedure om te bekijken of er in principe plaats is in een klas om een kind voor aanname in aanmerking te laten komen.

Aannameprocedure

Dit is de procedure die gevolgd wordt om te kijken of een leerling past binnen deze vorm van onderwijs.

Aannamecommissie

Dit is de commissie die de bovenstaande procedures uitvoert. De aannamecommissie wordt gevormd door de schoolleider, de intern begeleider en de coördinerende kleuterleraar of

de leraar van de ontvangende klas.

Aanmelden

Het feitelijk melden van de wens om een kind in te schrijven op de school.

8.1.2 Open dag en informatieavonden

Op de eerste maandag van de maand is er een informatiemiddag voor belangstellenden, van 14-15 uur.

In oktober vindt er een informatieavond plaats voor geïnteresseerde

ouders. Dit kunnen ouders van peuters zijn en ouders van kinderen die overwegen om hun kind in een later

stadium van de periode op de basisschool op de Vrijeschool te plaatsen.

Daarnaast vindt er begin februari op een zaterdag een open dag voor geïnteresseerde ouders plaats. Ook kinderen zijn dan welkom. Voor de nieuwe ouders van de kleuterklassen wiens kinderen

geplaatst zijn, is er in mei jaarlijks een informatieavond. Op deze avonden wordt o.a. over de achtergronden van het Vrije school onderwijs gesproken.

8.1.3 Aanmelding

Is ouders een kind op de Vrijeschool Michaël willen aanmelden, wordt na het eerste (telefonische) contact een informatiepakket toegestuurd. In dat informatiepakket zit algemene informatie over de school en een aanmeldingsformulier.

8.2 De aannameprocedure kleuters

Kleuters kunnen ruim voor inschrijving aangemeld worden op de school. Dat kan dus ook als ze pas twee jaar zijn. Op het moment van ontvangst van het aanmeldingsformulier krijgt de inschrijving een nummer.

Tijdens de aannameprocedure is dit nummer een van de criteria waarmee in de plaatsingsprocedure gewerkt wordt. De ouders ontvangen van de school een bericht van ontvangst. Op 1 januari voorafgaand aan de start van het schooljaar waarin het kind geplaatst kan worden start de aannameprocedure.

De ouders ontvangen hieraan voorafgaand in november het formulier "ontwikkelingsgeschiedenis van de leerling". Dit formulier moet samen met het ouderbijdrage toezeggingsformulier voor 1 januari ingevuld zijn teruggestuurd naar de school.

De aannameprocedure voor nieuwe kleuters start dan op 1 januari. Het doel is om op 1 maart de aanname van kinderen voor de nieuwe kleuterklassen rond te hebben. In de aannamecommissie wordt eerst een volgorde bepaald voor de feitelijke mogelijkheid van plaatsing. Plaatsing van een nieuwe leerling hangt in dit stadium af van plaatsingsruimte in één der kleuterklassen.

Aanvullende criteria staan beschreven onder het kopje 'algemene toelatingscriteria'. Wanneer de leerling niet kan worden opgenomen omdat er geen plaatsingsmogelijkheid is in de beoogde klas, wordt daarvan schriftelijk bericht aan de ouders. De leerling kan dan op de wachtlijst gezet worden. De aannameprocedure wordt pas dan voortgezet, als er plaats komt in een klas. Als er plaats is voor de kleuter, dan verloopt de aanmelding verder als volgt:

1. Er vindt een gesprek plaats met de ouders en er is een kort contact met het kind. In dit contact wordt er bij het kind een beperkt onderzoek afgenomen. Dit onderzoek sluit aan bij de leeftijd van het kind. Er wordt een aantal vaardigheidsaspecten, kennisaspecten en houdingsaspecten bekeken. Ook wordt globaal naar lichaamsontwikkeling gekeken. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van het door de ouders ingevulde formulier 'ontwikkelingsgeschiedenis van de leerling'.
2. Op basis van het contact met ouders en het kind en de informatie die van de peuterspeelzaal komt vindt er overleg plaats in de aannamecommissie.
  - Indien er geen redenen zijn te twifelen aan de geschiktheid van de kleuter voor het gehele onderwijs in de school, wordt met de ouders de datum voor de eerste schooldag afgesproken.
  - Indien er wel twijfel is over de geschiktheid van de leerling wordt het kind nader bekeken door de zorggroep van de school. Een diepgaander onderzoek zal dan plaatsvinden.
3. Is er op grond van dit onderzoek mogelijkheid tot plaatsing op de school, dan krijgen ouders hiervan zo spoedig mogelijk bericht. Mocht de aannamecommissie op grond van het nadere onderzoek tot afwijzing van het aannameverzoek over gaan, dan wordt dit schriftelijk aan de ouders meegedeeld met een duidelijke motivatie.

8.3 Aannameprocedure voor kinderen die niet bij de start van de kleuterschool ingeschreven worden.

1. Na het eerste (telefonische) contact waarin vermeld wordt dat het niet om een startende kleuter gaat, wordt aan de ouders een informatiepakket toegestuurd. In dat informatiepakket zit algemene informatie over de school, een aanmeldingsformulier en het formulier 'ontwikkelingsgeschiedenis van de leerling'.
2. Op grond van retournering van dit formulier is er overleg in

de aannamecommissie over de feitelijke mogelijkheid van plaatsing. Plaatsing van een nieuwe leerling hangt in dit stadium af van plaatsingsruimte in één der (kleuter-)klassen.

3. Wanneer de leerling niet kan worden opgenomen omdat er geen plaatsingsmogelijkheid is in de beoogde klas, wordt daarvan schriftelijk bericht aan de ouders. De leerling kan dan op de wachtlijst gezet worden. De aanmeldingsprocedure wordt dan pas voortgezet als er plaats komt in een klas.

4. Wanneer er in principe plaats is in een klas, vindt er een gesprek plaats met de ouders. Tegelijkertijd wordt er bij het kind een beperkt onderzoek afgenomen. Dit onderzoek sluit aan bij de leeftijd van het kind. Per leeftijdsfase worden een aantal vaardigheidsaspecten, kennisaspecten en houdingsaspecten bekeken. Ook wordt globaal naar lichaamsontwikkeling gekeken. E.e.a. op basis van het door de ouders ingevulde formulier 'ontwikkelingsgeschiedenis van de leerling'.

De leerling zal ook korte tijd in de klas worden uitgenodigd om aan de lessen deel te nemen. De leraar observeert zijn/haar gedrag. In de onderbouw (klas 1 t/m 6) wordt de leerling getoetst op zijn leerstofniveau. Ook wordt bij de huidige school geïnformeerd naar het functioneren van de leerling op deze school.

5. Op basis van de diverse hierboven beschreven informatiebronnen vindt er na het bezoek van ouders en leerling overleg plaats in de aannamecommissie.

6. Indien er geen redenen zijn te twifelen aan de geschiktheid van de kleuter / leerling voor het gehele onderwijs in de school, wordt het kind ingeschreven en met de ouders de datum voor de eerste schooldag afgesproken. Indien er wel twijfel is over de geschiktheid van de leerling wordt het kind nader bekeken door de zorggroep van de school. Een diepgaander onderzoek zal dan plaatsvinden.

7. Is er op grond van dit onderzoek mogelijkheid tot plaatsing op de school, dan krijgen ouders hiervan zo spoedig mogelijk bericht. Mocht de aannamecommissie op grond van het nadere onderzoek tot afwijzing van het aannameverzoek over gaan, dan wordt dit schriftelijk aan de ouders meegedeeld met een duidelijke motivatie. In een enkele situatie kan aanname gekoppeld worden aan aanvullende condities.

8.4 Algemene toelatingscriteria

Het bijzondere karakter van de vrijeschool brengt met zich mee dat van de ouders wordt verwacht dat zij:

- bereid zijn om zich actief te verbinden met het werken en opvoeden vanuit het antroposofisch mensbeeld;
- naar draagkracht een bijdrage betalen voor het onderwijs aan de school;
- hun bijdrage leveren aan het onderhoud van de klas. Daarnaast zal worden gevraagd ook incidenteel aan andere werkzaamheden deel te nemen.

8.4.1 Enkele randvoorwaarden:

- aanmeldingen voor een nieuw schooljaar worden in behandeling genomen tot 1 maand voorafgaande aan het einde van het lopende schooljaar.
- als er in de klas geen plaats is kan de leerling desgewenst op een wachtlijst worden geplaatst.
- kinderen die reeds op een andere Vrijeschool zitten en door verhuizing worden aangemeld, worden indien er plaats in de klas is wel met voorrang geplaatst. Ook zij doorlopen de aannameprocedure.
- broertjes en zusjes uit een gezin waarvan er een kind reeds op school is geplaatst hebben voorrang in de aannameprocedure, mits zij een jaar voor inschrijving op de school zijn aangemeld.
- elk (nieuw) broertje of zusje van een reeds opgegeven kind moet apart worden aangemeld.
- kleuters die bij het begin van het schooljaar 4 jaar zijn stromen na doorlopen van de aannameprocedure de school in.
- de kinderen die in het lopende schooljaar 4 jaar worden, stromen na doorlopen van de aannameprocedure, na een vakantie in, totdat de kleuterklas vol is.
- Kinderen die na dat moment van de volgestroomde kleuterklas 4 jaar worden, zijn, na doorlopen van de aannameprocedure, in ieder geval per augustus van het daarop volgende schooljaar geplaatst. Door de ouders van deze kinderen zal voor de periode van het nog niet geplaatst kunnen worden zelf een oplossing ter overbrugging gevonden moeten worden.
- wanneer blijkt dat er nog onderzoeken lopen omtrent het functioneren van de leerling wordt de aanmeldingsprocedure stopgezet tot de gegevens van dat onderzoek kunnen worden meegewogen bij de aanmelding. Procedures zijn altijd in ontwikkeling, dat geldt ook voor de aannameprocedures, daarom vermelden wij wellicht ten overvloede, dat hieraan geen rechten kunnen worden ontleend.

8.5 Toelatingsprocedure

'kinderen met een handicap'

Bij de vraag naar toelating van kinderen met een handicap* op onze school, moet antwoord

worden gegeven op de vraag of plaatsing geïntegreerd en functioneel is. Dat betekent dat een kind binnen de onderwijsmogelijkheden van de school, binnen een groep, op zijn eigen wijze moet kunnen meedoen met de activiteiten en dat er een ontwikkeling te zien moet zijn als resultaat van de inzet en inspanning. Bij aanmelding wordt een aantal stappen gezet door de aannamecommissie. Het een en ander staat in het 'protocol kinderen met een handicap' beschreven. Er wordt onder meer een verslag gemaakt van de mogelijkheden en belemmeringen van het kind hieruit moet duidelijk worden welke extra begeleiding en voorzieningen er nodig zijn. Tevens wordt nagegaan of de school deze begeleiding en/of voorzieningen kan realiseren en of tot plaatsing kan worden besloten.

*hierbij kan er sprake zijn van een visuele, verstandelijke en lichamelijke handicap, gehoor-, spraak- of taalproblemen en/ of ernstige gedragsproblemen.

8.6 Procedure bij uitstroom naar andere scholen

Bij voortijdige uitstroom van een leerling naar een andere school krijgt deze school van ons een onderwijskundig rapport mee. Dit wordt aan de schoolleider van de ontvangende school toegestuurd.

8.7 Schorsing of verwijdering

De beslissing over schorsing van leerlingen berust bij de schoolleider. Een grond van schorsing kan bijv. zijn dat de pedagogische veiligheid in de klas door het gedrag van de leerling niet meer gegarandeerd wordt. De beslissing over verwijdering berust bij het bevoegd gezag van de school. Het bevoegd gezag wint daarvoor advies in bij de MR en de schoolleider. Definitieve verwijdering vindt plaats nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Indien aantoonbaar gedurende 8 schoolweken zonder succes is gezocht naar een andere school of instelling, kan er tot definitieve verwijdering worden overgegaan.

8.8 Veiligheidsbeleid

Hieronder volgt de samenvatting van het veiligheidsplan, het hele plan is te vinden op de website.

Het uitgangspunt is dat we met elkaar zorg dragen voor veiligheid, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid: leerling, leraar, ouder. Bij ernstige incidenten is het noodzakelijk om per direct de schoolleider in kennis te stellen van hetgeen is voorgevallen. De schoolleider neemt contact op met het slachtoffer i.v.m. een mogelijke behoefte aan ondersteuning. In het

geval van agressie of geweld van leerlingen, ouders of personeelsleden wordt in principe aangifte gedaan bij de politie. Leraren die pleinwacht hebben zorgen ervoor op tijd buiten te zijn.

Bij pestgedrag treedt de daarvoor bestemde procedure in werking. Dat betekent dat als eerste stap de direct betrokkenen worden ingelicht (de groepsleraar, en de andere leden van het team in de pedagogische ronde) en dat de situatie grondig wordt uitgezocht.

Indien een leraar in de situatie komt, waarin hij/zij de eigen grens tegenkomt en waardoor de communicatie met een leerling of met de klas dreigt te ontsporen, dan roept hij/zij direct de hulp in van een collega.

In geval van een incident, meldt de leraar dit zo snel mogelijk aan de betreffende ouders.

Als er sprake is van een incident en de ouders horen hierover van hun (of een ander) kind, dan checken zij bij de leraar hoe haar verhaal is. Als ouders onder schooltijd ongewenst gedrag signaleren van andermans kind(eren), dan melden zij dit aan de betreffende klassenleraar of evt. een andere leraar. De leraar is de geëigende persoon om, indien nodig, in te grijpen.

Protocol incidenten en ongevallenregistratie

1 Het slachtoffer meldt het incident bij de schoolleider van de school. Om te voorkomen dat hij dit door alle consternatie vergeet is het aan te bevelen dat de schoolleider van de school daarop toeziet.

2 Het slachtoffer vult het registratieformulier in.

3 Het formulier wordt ingeleverd bij de schoolleider van de school.

4

De schoolleiding van de school zorgt zelf voor het analyseren en formuleren van preventieve maatregelen.

8.9 Klachtenregeling

De Vrijeschool Michaël spant zich erg in om met elkaar de juiste omgangsvormen in acht te nemen en voor de kinderen een goede leeromgeving te bieden. Als er vragen of problemen zijn, dan is de groepsleraar meestal het eerste aanspreekpunt. Kom je er samen niet uit, dan is er een gesprek met de schoolleider mogelijk. Helaas zijn er ook situaties waarbij onenigheid blijft bestaan, ondanks inspanningen van de schoolleider. Voor zulk soort situaties is het goed dat de school een klachtenregeling heeft. Deze wordt hieronder beschreven.

1. Omgang met klachten en problemen.

Het doel van de klachtenregeling is om voor alle betrokkenen in de school een zorgvuldige afhandeling te bewerkstelligen van klachten en

problemen. De onderliggende bedoeling is om van deze klachten te leren en zo mogelijk herhaling te voorkomen en verbetering aan te brengen.

2. Te onderscheiden klachten:

Vanaf het begin dient onderscheid gemaakt te worden naar de aard van de klacht:

- a. Klachten op het niveau van de klas (leerling, klassenverband of leraar betreffend).
- b. Klachten op schoolniveau, organisatie, medisch/hygiënisch gebied, veiligheid, agressie, ongewenst gedrag, pestgedrag.
- c. Seksuele intimidatie.
- d. Discriminatie.

Klachten onder c. worden gemeld aan:

- de interne contactpersoon
- de externe vertrouwenspersoon
- de voorzitter van het bestuur.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat de interne contactpersoon een meldingsplicht heeft aan het bestuur en het bestuur heeft een meldingsplicht aan de vertrouwensinspecteur.

De externe vertrouwenspersoon heeft geen meldingsplicht.

Klachten onder d. worden gemeld aan de non-discriminatie codecommissie, het meldpunt hiervan is de Vereniging van Vrije Scholen.

De school is aangesloten bij de klachtenregeling van de vereniging voor bijzondere scholen. Op aanvraag kan de klachtenprocedure bij de administratie van de school worden verkregen.

Uit het bovenstaande blijkt dat er een **interne** en **externe** procedure bestaat. Hieronder worden beide toegelicht.

Interne klachtenprocedure.

• Vooraf: Problemen of klachten worden eerst besproken op het niveau waar de klacht thuis hoort en rechtstreeks tussen de betrokkenen, met wederzijds goedvinden eventueel in het bijzijn van anderen.

• Klachten en problemen, vallend onder het genoemde punt

a., worden daarom eerst met de betreffende leraar besproken, al dan niet in het bijzijn van andere personen. Komt het in gesprek(ken) niet tot een oplossing, dan kan de klager vervolgens door middel van een brief de klacht of het probleem melden aan de schoolleider, zodat deze naar een oplossing kan zoeken. Binnen een termijn van vier werkweken kan er een afhandeling verwacht worden.

• Klachten of problemen, vallend onder punt b. kunnen gemeld en/of besproken worden met de schoolleider. Ook hier geldt een termijn van vier werkweken om tot een afronding te komen.

• Is bespreking van klachten onder punt a. en b. niet mogelijk of onvoldoende gebleken, of vereist het probleem een andere aanpak, dan

kan het probleem of de klacht schriftelijk aan de interne contactpersoon worden gemeld, die binnen

twee weken voor verdere afhandeling zorg draagt. De interne contactpersoon is namelijk het aanspreekpunt en aanschrijfpunt voor alle mogelijke klachten. De volgende procedure wordt dan gevolgd:

- Op elke schriftelijke klacht volgt binnen twee weken een ontvangstbevestiging. De interne contactpersoon informeert de klager en de beklagde en wijst de klager op de interne en externe procedure. Deze laatste procedure is de procedure van de externe klachtencommissie van de VBS, waarbij onze school is aangesloten. Verenigde Bijzondere Scholen:

Bezuidenhoutseweg 251-253, 2594 AM

Den Haag, tel. 070-331 52 52, e-mail

vbs@vbs.nl

- De interne contactpersoon wijst de klager afhankelijk van de aard van de klacht door naar de vertrouwenspersoon

(bij seksuele intimidatie) of stuurt de klacht desgewenst door naar de externe klachtencommissie (naar meldpunt Vereniging Vereniging van Vrije Scholen in geval van discriminatie, of naar de klachtencommissie van de VBS in alle andere gevallen).

- Intern wordt de klacht gemeld bij de schoolleider, die de huidige stand van zaken inventariseert en met de voorzitter van het bestuur overlegt welke handelwijze het meest recht doet aan de klacht. Mogelijk leidt dit tot behandeling van de klacht door de interne klachtencommissie.

- Zijn de klachten niet oplosbaar, dan wordt de klacht in overleg met de klager doorgezonden naar de externe klachtencommissie, onder toevoeging van de stand van zaken. De externe procedure treedt nu in werking.

Externe klachtenprocedure.

De school heeft zich aangesloten bij een externe klachtencommissie, zijnde de klachtencommissie van de Vereniging Bijzondere Scholen (VBS.) Deze commissie geeft advies

aan het bestuur over:

- (on)gegrondheid van de klacht;
- het nemen van maatregelen;
- overige door het bestuur te nemen besluiten.

De commissie bestaat uit een voorzitter en tenminste twee leden, benoemd en ontslagen door de VBS.

Na ontvangst van de klacht deelt de commissie het bevoegd gezag, de klager en de aangeklaagde binnen vijf werkdagen schriftelijk mee, dat zij de klacht onderzoekt.

De interne contactpersoon is op de hoogte van de uitgebreid beschreven externe procedure. Deze procedure ligt ook ter inzage bij de secretaris van de medezeggenschapsraad en

bij de schoolleider en kan aldaar opgevraagd worden. Elke klacht m.b.t. discriminatie wordt gemeld bij de commissie van de Vereniging van Vrije Scholen. Ook deze commissie kent een procedure. Deze procedure ligt ter inzage bij de secretaris van de oudervereniging en kan desgewenst ook

opgevraagd worden bij de interne contactpersoon of de schoolleider.

De klager kan klachten onder punt c en d overigens altijd met medewerking van de interne contactpersoon onmiddellijk tot de externe klachtencommissie of de vertrouwenspersoon richten. De beklagde, de schoolleider en de voorzitter van het bestuur worden daarvan door de contactpersoon op de hoogte gesteld.

De interne contact- en vertrouwenspersoon is:

Katrien Janssens: tel. 030 2545987

De externe vertrouwenspersoon is:

Jet Nijhuis tel. 035 6564064

8.10 Ziekmelding en absentie van leerlingen

Het verzuim van een kind moet voor 09.00 uur aan de school worden doorgegeven. Als een leerling zonder bericht afwezig is, wordt rond 10.00 uur naar de ouders gebeld om te informeren waar het kind is. Hoewel wij pas de verantwoordelijkheid voor uw kind op ons kunnen nemen op het moment dat het kind op school arriveert, zien wij het als onze plicht u zo spoedig mogelijk te melden wanneer het kind niet bij ons is aangekomen. Wij verwachten dezelfde zorgvuldigheid van de ouders met het doorgeven van absentie.

8.11 Luizenbeleid

Zoals op elke school hebben ook wij te maken met luizen en neten. Allereerst moet gezegd dat wij allemaal luizen en neten kunnen krijgen of hebben. Ondanks alle aandacht die er voor is blijft het nodig om scherp te zijn op dit ongedierte.

Het volgende is afgesproken:

- na elke vakantie worden alle kinderen van school gecontroleerd op luizen en neten.
- de naam van een kind met hoofdluis en neten wordt genoteerd en naderhand aan de leraar doorgegeven. Het kind krijgt een briefje mee naar huis, waarin de constatering, een waarschuwing en een advies staan. Ook wordt de ouder gebeld.
- de week erop volgend worden de kinderen, bij wie eerder hoofdluis en neten is geconstateerd, opnieuw gecontroleerd.
- heeft het kind dan nog steeds hoofdluis en neten, dan zal de leraar contact zoeken met de ouders met het verzoek het kind een goede luizenbehandeling te geven. In dit stadium bestaat er de

mogelijkheid dat de verpleegkundige van de GGD wordt ingeschakeld om als onpartijdig persoon met de ouders door te nemen waarom het niet lukt om de hoofdfluis weg te krijgen.

- een week later worden deze kinderen nog eens gecontroleerd.

Wanneer dan nog luizen of neten worden geconstateerd wordt dit gemeld aan de schoolleider.

De schoolleider neemt contact op met de ouders. Ook neemt de schoolleider contact op met de G.G.D. om aanvullende hulp bij de bestrijding te vragen.

8.12 (Voorkomen van) uitval van lesuren.

De school is er alles aan gelegen de lessen doorgang te laten vinden. Als door ziekte of anderszins een groepsleraar niet aanwezig kan zijn, wordt standaard zo snel mogelijk een vervanger ingeschakeld.

De school streeft er constant naar vervangers beschikbaar te hebben. Indien geen vervanger kan worden gevonden zijn er de volgende opties:

A. De leerlingen van een klas worden (met werkopdrachten)

verdeeld over de andere klassen. Dit is lang niet altijd goed mogelijk bijvoorbeeld;

- omdat niet van elke leraar kan worden gevraagd 8 à 10 kinderen extra op te vangen
- vanwege de grootte van de klassen
- voor de leerlingen van klas 1 en 2 die als zij "verdeeld" worden zich verloren zullen voelen in de hogere klassen

enzovoort. Er zal dan ook per geval bekeken worden of deze optie effectief is.

B. Ouders nemen de klas voor hun rekening (in goed overleg is dit in bijzondere gevallen mogelijk).

C. Ouders wordt gevraagd hun kind een dagje thuis te houden.

Deze mogelijkheden worden per dag bekeken. Bij ziekte van een leraar is het mogelijk dat ouders van de leerlingen via de telefoencirkel of per mail wordt gevraagd hun kind de volgende dag thuis te houden. Er is in ieder geval altijd opvang

in andere klassen voor de leerlingen waarvan de ouders op die korte termijn geen opvang konden vinden. De telefoencirkel zal uiterlijk om 20.30 uur geactiveerd worden. Wij gaan er hierbij van uit dat dan voor 21.30 uur alle ouders op de hoogte kunnen zijn.

Pas als de leraar weer beter is of als er een vervanger is, worden de ouders weer gebeld dat hun kind weer naar school kan. Met andere woorden zolang de leraar ziek is (en er geen vervanger is) worden ouders niet gebeld om te vertellen dat de leraar nog ziek is.

8.12 Extra vrij vragen

Ten aanzien van het verlenen van extra verlof

aan leerlingen volgt de school de richtlijnen van de overheid. In grote lijnen zijn die als volgt:

De school mag extra verlof verlenen in twee omstandigheden:

- bijzondere omstandigheden in de directe familie; daarbij

kan gedacht worden aan een bruiloft, een huwelijksjubileum

van (groot)ouder, een begrafenis.

- vakantieverlof in verband met het specifieke beroep van de ouder(s).

Dit geldt wanneer een ouder in een vakantieperiode vanuit zijn specifieke beroep geen vrij kan nemen, zoals bijvoorbeeld in de horeca. Vakantieroosters binnen niet specifieke bedrijven of instellingen zijn géén reden tot het verlenen van extra verlof. Extra verlof wordt maximaal verleend voor de periode van tien schooldagen.

Het verlof moet zo vroeg mogelijk worden aangevraagd, opdat u bij bezwaar tegen het besluit van de dagelijkse leiding

de leerplichtambtenaar van uw gemeente kunt vragen alsnog toestemming te verlenen. Het vragen om verlof dient zo mogelijk 6 weken tevoren

schriftelijk te gebeuren bij de schoolleider.

Verzuimt een leerling toch terwijl geen toestemming is

verleend, dan wordt dit verzuim aan de leerplichtambtenaar gemeld. Deze kan juridische stappen ondernemen.

9.1 Schoolcultuur - thuiscultuur

Ouders die voor het eerst kennismaken met de Vrijeschool zullen merken dat de school bewust invulling geeft aan de pedagogie. Dit gebeurt vanuit de visie van de antroposofie, die voor de leraren de leidraad in hun werk is.

Regelmatig worden avonden en cursussen georganiseerd om de ouders te vertellen over de inhoud en de achtergronden van het onderwijs.

Dat gebeurt allereerst op de klassenouderavonden, daarnaast door lezingen en cursussen.

De school vindt het van belang dat de ouders met name de klassenouderavonden bezoeken.

Het legt de basis voor een goed contact met de school en de klassenleraar en scheidt een band met andere ouders van de klas.

9.2 Onderwijskundige rapportage

9.2.1 Getuigschriften

Aan het eind van elk schooljaar wordt aan de leerlingen van de onderbouw een getuigschrift uitgereikt. Dit getuigschrift geeft een beoordeling van de verworven kennis en vaardigheden van het kind en daarnaast een beschrijving van de ontplooiing en de ontwikkeling van het kind

gedurende het schooljaar. Er worden géén cijfers gegeven; alle beoordelingen worden omschreven. Speciaal voor de leerling wordt daarbij in de vorm van een verhaal, een gedicht of een spreuk een beeld gegeven van zijn ontwikkeling in het afgelopen jaar en een perspectief geboden op het komende jaar. Dit 'beeld' moet als beeld zijn werk doen en hoeft niet uitgelegd of toegelicht te worden.

9.2.2 Eindtoets

schoolverlaters/schooladvies vervolgonderwijs

Het advies voor het voortgezet onderwijs wordt gebaseerd op het CITO leerlingvolgsysteem en de visie van de leraren. Een en ander wordt ondersteund door een eindtoets zoals op dit moment de NIO. In sommige situaties kan meer toets/testonderzoek nodig zijn om voor een kind tot een goed schooladvies te komen. Meer informatie hierover ontvangt u via de coördinator voortgezet onderwijs.

Als ouders van een leerling gescheiden zijn gaat de schriftelijke informatie naar de ouder bij wie het kind woont. Op aanvraag is het mogelijk dat ook de andere ouder deze informatie krijgt. Hieraan zijn voor de ouders wel extra kosten verbonden.

9.2.3 Resultaten onderwijs

Hieronder worden de gegevens vermeld van de uitstroom van klas 6 naar het vervolgonderwijs in het schooljaar 11-12:

	11'12
Gymnasium	
HAVO-VWO regulier	8
HAVO-VWO bovenbouw Vrije School	8
VMBO-t – HAVO	
VMBO-t	2
VMBO-t – HAVO bovenbouw Vrije School	
VMBO kb	1
VMBO kb bovenbouw Vrije School	
IFCO	2

9.3 Communicatie

Op de volgende manieren worden de ouders geïnformeerd

over de vorderingen van de leerling

9.3.1 Oudergesprek thuis en op school

De leraren van de kleuterschool voeren eenmaal bij het kind thuis een gesprek met de ouders/verzorgers. Dat is van belang omdat de school feitelijk een belangrijk stuk van de opvoeding van het kind voor haar rekening neemt. In een huisbezoek is dat het uitgangspunt voor het gesprek: wat doet de school, wat doen de ouders aan de vorming van het kind? En vanzelfsprekend: hoe gedijt

het kind daarbij; hoe ontwikkelt het kind zich, hoe zijn de vorderingen van het kind? Ook worden er korte gesprekken op school gearrangeerd, bijvoorbeeld n.a.v. het schoolrijpheidsonderzoek in de kleuterklas, het tweede klasonderzoek of de overstap naar het voortgezet onderwijs.

Oudergesprekken over kleuters vinden minimaal twee maal per jaar plaats, rond de herfst- en paasvakantie

9.3.2 Ouderavonden

Op de ouderavonden in de kleuterklassen wordt enerzijds informatie gegeven over de manier van werken in de kleuterklas, anderzijds zijn het ook vaak werkavonden waarop dingen gemaakt worden die nodig zijn voor de jaarfeesten.

In de onderbouw zijn er jaarlijks tenminste twee ouderavonden.

Hierop wordt informatie gegeven over de achtergronden van de leerstof en worden lopende zaken van de klas besproken.

Het is van belang dat ouders regelmatig de ouderavonden bezoeken om goed geïnformeerd te worden over de manier waarop met de leerlingen gewerkt wordt. Het wordt door de leraren op prijs gesteld indien u bij verhindering bij een ouderavond daarvan bericht geeft: vooraf aan de leraar of op de avond zelf via één van de andere ouders.

Natuurlijk kunt u ook altijd een afspraak voor een gesprek maken met de leraar van uw kind.

9.3.3 De algemene ouderavonden

Een belangrijke functie van de algemene ouderavonden is de beleidstoetsing door de ouders van het door bestuur en college gevoerde beleid. Tevens worden op deze avonden belangrijke besluiten toegelicht, zoals op het gebied van financiën, huisvesting en klassenbezetting.

9.3.4 Gespreksmomenten met ouders over hun kind

Op de benedenbouw vinden er eenmaal per jaar 10 minutengesprekken met alle ouders plaats. Voor de ouders van de eerste klas is er een keer een per jaar oudergesprek. Oudergesprekken over kleuters vinden minimaal twee maal per jaar plaats, rond de herfst- en paasvakantie. Daarnaast kunnen er gesprekken op aanvraag van zowel ouder of leraar plaatsvinden.

9.4 Diverse groepen

Naast het werk in deze organen zijn veel ouders actief in diverse

commissies en groepen, zoals bijvoorbeeld:

- de klassenouders. Iedere klas heeft één of meer klassenouders, met wie de leraar allerlei zaken over de gang van zaken in de klas (uitstapjes, jaarfeesten e.d.) bespreekt. Daarnaast ondersteunen de klassenouders de leraar in

allerlei praktische zaken en leggen zij bijvoorbeeld ook contact met nieuwe ouders.

- de jaarfeestengroep bestaat uit een aantal ouders die samen met het lerarenteam de organisatie van de diverse jaarfeesten verzorgen;
- de marktcommissie bestaat uit een aantal ouders die enkele malen per jaar een markt organiseren, bijvoorbeeld een herfstmarkt.
- de tuincommissie bestaat uit een aantal ouders die de tuin en het groen rondom de school verzorgen.
- De muziekgroep en het ouderkoor bestaan uit ouders die muziek maken en zingen op jaarfeesten en andere gelegenheden. Iedereen die een muziekinstrument bespeelt of zingt kan hieraan meedoen.

9.5 Schoolschoonmaak

De ouders van ieder kind helpen mee bij het schoonmaken van de klassen en het klaren van allerhande klusjes. Dit bespaart op kosten van het schoonmaakbedrijf, geld dat we heel graag aan andere zaken besteden. De klassenouder maakt een lijst waarin alle ouders ingeroosterd zijn. Wie op een bepaalde dag niet kan schoonmaken, heeft de verantwoordelijkheid zelf een vervanger/ster te regelen.

9.6 De ouderbijdrage, een vrijwillige bijdrage

Naast de overheidsbekostiging dragen ouders op vrijwillige basis ook bij aan de financiering van de school. Daarvan kunnen die zaken betaald worden, waarvoor de overheidsbijdrage te krap is, zoals de euritmielessen in de kleuterafdeling en klas 1 of het gebruik van kwalitatief goede en specifiek voor het Vrijeschool onderwijs geschikte onderwijsmiddelen. Ouders dragen bij naar draagkracht via een jaarlijkse vrijwillige overeenkomst. Daarbij is de regel dat geld geen belemmering mag zijn voor het kunnen volgen van ons onderwijs. Samen hebben wij een richtlijn afgesproken waarbij het gezinsinkomen en de bijdrage aan elkaar gekoppeld zijn. Er is daarbij een adviestabel gemaakt. Deze tabel geeft een reductie indien er meer kinderen uit één gezin op onze school zitten. Er is geen verplichting om deze overeenkomst aan te gaan, maar we vragen wel ieder jaar aan alle ouders om een toezeggingsformulier in te vullen. Overleg hier over met de schoolleiding is altijd mogelijk. De procedure ligt op de administratie van de school ter inzage. De formulieren kunt u downloaden op de website van de school.

9.6.1 Vaststelling richtlijnen ouderbijdrage

De medezeggenschapsraad heeft een adviesbevoegdheid voor de vaststelling en wijziging van de richtlijnen voor de hoogte van de ouderbijdrage.

9.6.2 Reiskostenvergoeding

Het is mogelijk op grond van art. 45 van de Wet op het Basisonderwijs in aanmerking te komen voor een reiskostenvergoeding.

U kunt deze aanvragen bij de afdeling Onderwijs van de gemeente waar u woont. Dit geldt voor de reiskosten van en naar school voor kleuters en leerlingen van de onderbouw. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan verschillen van gemeente tot gemeente. Het is daarom zinvol om u van de voorwaarden op de hoogte te stellen.

9.7 Verzekering van bij de school betrokkenen

De Vrijeschool Michaël is als volgt verzekerd: Collectieve ongevallenverzekering. Deze verzekering geeft de leerlingen dekking voor ongevallen op, naar en van school.

Evenementenongevallenverzekering (jaarfeesten, schoolreisjes).

Rechtsbijstandsverzekering.

Aansprakelijkheidsverzekering WA.

Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering.

Autocascoverzekering (voor privé auto's die voor school worden gebruikt).

Werkgeversaansprakelijkheidsverzekering.

Uitgebreide gebouwenindexverzekering.

Brand-, blikseminslag-, ontploffings- en inbraakverzekering.

9.8 Sponsoring

De Vrijeschool Michael kent momenteel geen vorm van sponsoring. Financiën worden verkregen via Rijksvergoedingen en via de ouderbijdragen.

10.1 Een internationale beweging

Sinds de oprichting van de Freie Waldorfschule in 1919 heeft deze vorm van onderwijs in vele landen enthousiaste navolging gevonden. Niet alleen binnen Europa, maar ook daarbuiten verzezen vrijescholen. Wij noemen de Verenigde Staten, Mexico, Brazilië, Argentinië, Zuid Afrika, Nieuw-Zeeland en Australië. Een lijst van Vrije Scholen in Nederland kunt u vinden in de schoolbibliotheek.

10.2 Vervolgonderwijs (Bovenbouw)

De 'Bovenbouw' is de school voor voortgezet onderwijs van

de Vrije Scholen. Er zijn in de regio

bovenbouwen in Amsterdam

en in Zeist. De bovenbouw is de logische

voortzetting van de onderbouw;

daarom worden de klassen doorgenummerd vanaf klas 6.

De bovenbouw leidt op voor de volgende examens:

MAVO in klas 10
HAVO in klas 11
VWO in klas 12
Overzichten over waar leerlingen na de basisschool naar toe gaan worden vermeld in het jaarboekje.

10.3 De Tobiasschool

De Tobiasschool is een Vrijeschool voor speciaal onderwijs.
Er wordt gewerkt in kleine klassen, zodat intensieve begeleiding mogelijk is. Er wordt veel aandacht besteed aan bewegingsonderwijs en kunstzinnige vorming. Er is extra begeleiding door orthopedagogen, schildertherapeuten en heileuritmisten. Overigens wordt het leerplan van de vrijeschool gevolgd.
Er zijn Tobiasscholen in Amsterdam, Bergen, Eindhoven en Zeist.

10.4 Rondom de vrije scholen

Voor de Vrije Scholen in Nederland is een aantal organisaties werkzaam, die zich enerzijds bezighouden met het behartigen van de zakelijke belangen van het vrijeschool onderwijs naar de overheid toe en die anderzijds de sociaal-pedagogische beginselen van dr. Rudolf Steiner willen helpen verwezenlijken.

Enkele organisaties zijn:

10.4.1 Vereniging van Vrije Scholen

Adres:

Hoofdstraat 14-B
3972 LA Driebergen
Tel. 0343-536060 fax:0343-531772
E-mail: vereniging@vrijescholen.nl
www.vrijescholen.nl

De vereniging van vrijescholen is een vereniging waarbij alle door de Vrijeschoolbeweging erkende Vrije Scholen zijn aangesloten. Instellingen voor kinderen van 0-4 jaar (kinderopvang en peuterspeelzalen) en overige instellingen voor opvoeding en onderwijs vanuit antroposofie kunnen zich wegaansluitingen.
De belangrijkste taken van de vereniging zijn: het ontwikkelen van gezamenlijk beleid, voorlichting en PR, belangenbehartiging en het bevorderen van kwaliteitszorg en van verdere ontwikkeling en vernieuwing van opvoeding en onderwijs. Nationaal en internationaal wordt samengewerkt met organisaties binnen en buiten de Vrijeschoolbeweging. Uitgebreide informatie over de vereniging, de scholen en de overige instellingen vindt u op de website.
Het verenigingsbureau is gevestigd te Driebergen en heeft de volgende kerntaken:

- het voorbereiden van en uitvoering geven aan het beleid van de vereniging.
- het aanspreekpunt zijn voor alle zaken die de

leden, de pedagogie en het Vrijeschool onderwijs betreffen, ten behoeve van bestuur, van werkers en ouders binnen de schoolbeweging en van derden (Informatie, Voorlichting en PR, advies en bemiddeling).

- het bedding geven aan initiatieven en impulsen voor vernieuwingen.
- het ondersteunen van overleg en onderhandeling met derden.
- het organiseren van overlegvormen met het doel: onderlinge consultatie en het genereren van standpunt(en).
- het organiseren van datgene dat beter op landelijk niveau kan gebeuren.
- het verenigen; ontwikkelen van spelregels etc.
- het vertegenwoordigen en actief contacten, relaties en samenwerking verzorgen.
- het voeren van een secretariaat van de vereniging en van het bestuur.

Naast de ledenvergaderingen zijn er regelmatig conferenties en overlegkringen ten behoeve van de afstemming en verankering van het beleid.

10.4.2 Hogeschool Helicon

Adres:

Socrateslaan 22-A
3707 GL Zeist
Tel. 030-6937900
E-mail: info@hhelicon.nl
www.hhelicon.nl

Onder deze naam werkt een aantal verschillende instellingen samen: Lerarenopleiding Basisonderwijs Vrije Scholen (voormalige VPA); Academie voor Eurytmie te Den Haag; Opleiding Muziek Studieoriëntatie cursus.

10.4.3 Begeleidingsdienst voor Vrije Scholen

De Begeleidingsdienst voor Vrije Scholen, begeleidt kleuterleidsters, leraren van onderbouw- en bovenbouwcolleges, besturen en oudergroeperingen. Voor leraren betreft de begeleiding hun pedagogische en didactische werk. Voor leerlingen kan door de school een psychologisch onderzoek aangevraagd worden, op basis waarvan een pedagogisch advies gegeven wordt.

10.4.4 Stichting Rudolf Steiner Pedagogie

Adres:

Damhertlaan 129
3972 DD Driebergen
Tel. 0343-512491
De Stichting Rudolf Steiner Pedagogie verzorgt fondswerving ter ondersteuning van wenselijke projecten (schenkingen naar bankrekening 21.21.60.400) Onder de stichting ressorteert een aantal fondsen, zoals het Fonds voor het kleine kind, het Tobiasfonds, het Fonds algemene doelen en het Arnold Henny Fonds.

10.4.5 Vereniging voor Vrije

Opvoedkunst

Adres Secretariaat:

Hoofdstraat 8

3972 LA Driebergen

Tel.: 0343-538788

E-Mail info@vrijeopvoedkunst.nl

www.vrijeopvoedkunst.nl

De Vereniging voor Vrije Opvoedkunst, waarvan iedereen lid kan worden, bestaat al sinds 1928. De doelstelling van deze vereniging is het verwezenlijken van de pedagogische en de didactische en sociaal-pedagogische impuls van Rudolf Steiner. De uitvoering van deze impuls wordt tot uitdrukking gebracht door een aantal activiteiten, zoals:

- De uitgave van het tijdschrift 'Vrije Opvoedkunst'. In dit tijdschrift vindt u vele artikelen en beschouwingen over de achtergronden van de Vrijeschool. Het tijdschrift verschijnt 8 x per jaar.
- De vereniging kent 59 plaatselijke afdelingen. Zij vormen een belangrijke schakel tussen de vereniging en de leden.

De plaatselijke afdelingen organiseren lezingen en cursussen voor ouders van vrijescholen en andere belangstellenden.

Voor de plaatselijke afdelingen wordt een nieuwsbrief uitgegeven met nieuws uit die afdelingen en de vereniging. Als lid/donateur van de Vereniging voor Vrije Opvoedkunst ontvangt u het tijdschrift Vrije Opvoedkunst.

Bovendien kunt u gratis adverteren in het tijdschrift en hebt u gratis toegang tot de landelijke themadagen.

10.4.6 Inspectie voor het Basisonderwijs.

Adres Hoofdkantoor:

Park Voorn 4

3544 AC Utrecht

Tel.: 030 6690600

E-mail: info@owinsp.nl

www.onderwijsinspectie.nl

De inspectie is er om de kwaliteit van het onderwijs te beoordelen en te bevorderen. Dat doet de inspectie onder meer om scholen te stimuleren te blijven werken aan de kwaliteit van het onderwijs.